Programa de llengua catalana

Nivell de suficiència (C1)

Generalitat de Catalunya

© Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura
Secretaria de Política Lingüística. Febrer de 2024

Col·laboradores: Lourdes Ribas Garcia i Esperança Mateu Ramis

Assessora metodològica: Olga Esteve Ruescas

Aquesta obra està sotmesa a una llicència Creative Commons d'ús obert, amb reconeixement d'autoria i sense obra derivada ni usos comercials.

Resum de la llicència:
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca
Llicència completa:

https://creativecommons.org/licensees/by-nc-nd/4.0/legalcode

Sumari

Introducció 5
1. Competència lingüística comunicativa de C1 10
2. Competència lingüística comunicativa per habilitats 11
2.1. Comprensió oral 11
2.2. Comprensió lectora 17
2.3. Expressió oral 23
2.4. Expressió escrita 28
3. Elements per a la programació 35
4. Contingut discursiu i lingüístic 48
4.1. Competència pragmàtica 48
4.1.1. Competència discursiva i funcional 48
4.2. Competència sociolingüística 55
4.3. Competències lingüístiques 58
4.3.1. Competència gramatical 58
4.3.2. Competència lèxica i semàntica 65
4.3.3. Competència fonològica 66
4.3.4. Competència ortoèpica 67
4.3.5. Competència ortogràfica 68
Bibliografia 71

Introducció

Aspectes generals

Finalitat i persones destinatàries

El programa de nivell C1 té per finalitat ser un instrument pràctic i flexible a l'hora de fer la programació dels cursos de català, l'elaboració de llibres de text i altres recursos didàctics adreçats a facilitar l'aprenentatge d'aquest nivell. Entenem, doncs, que les persones destinatàries d'aquest document poden ser tant els programadors de cursos o de sistemes d'avaluació com els constructors de proves, els editors de materials didàctics i el professorat de català per a adults.

Perfil dels aprenents i àmbits d'ús de la llengua

El perfil de l'aprenent o aprenenta que pot accedir a un curs de nivell C1 respon al d'una persona amb estudis de grau mitjà o superior, o amb un nivell d'instrucció equiparable, i també amb estudis universitaris o que els està cursant, majoritàriament per accedir al món laboral.

Aquest perfil d'usuari representa un coneixement de la llengua equiparable a un B2, és a dir, que coneix les estructures i la majoria de funcions de la llengua i vol adquirir destresa, flexibilitat i fluïdesa a l'hora d'utilitzar-les.

Pel que fa a l'ús de la llengua, el Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar (MECR) del Consell d'Europa estableix per a aquest nivell un domini de l'ús de la llengua general en varietat estàndard que permet comunicar-se amb correcció i adequació en qualsevol situació comunicativa, és a dir, en situacions comunicatives neutres i formals pròpies dels àmbits acadèmic i laboral. Per tant, és el llenguatge formal el que més es focalitza en el nivell C1, sense deixar de banda el llenguatge col·loquial, que és present en tots els àmbits i que demana, alhora, un esforç afegit per assolir-ne un bon domini. D'altra banda, el programa també contempla l'àmbit públic on es desenvolupen les comunicacions de la vida social de qualsevol persona.

Marc teòric

Aquest programa es basa conceptualment, com no podria ser d'altra manera, en el MECR, pel que fa a l'enfocament i a la descripció del nivell. Ara bé, també s'hi han afegit aspectes aclaridors extrets del Canadian Language Benchmarks (English as a Second Language for Adults), el marc canadenc.

Per una banda, la descripció detallada del MECR ens serveix per mesurar el nivell i tenir en compte tots els elements de la competència lingüística i comunicativa. I per l'altra, el tractament que fa el marc canadenc de les habilitats lingüístiques i la transversalitat de competències, com ara la mediació, ens serveix per facilitar l'apropament d'aquest programa a les possibles programacions.

Així mateix, el programa de C1 pren com a base el concepte holístic de llengua que s'explica en detall més endavant.

Estructura i característiques del programa

En aquest programa la unitat de treball és el text que cal saber produir duent a terme unes activitats lingüístiques, en una situació comunicativa determinada, que es produeix en uns escenaris concrets i en un determinat àmbit. Tots aquests elements es despleguen en les taules d'elements per a la programació. Ara bé, cal ser competent en el nivell per saber produir aquest text, en aquest cas en el nivell C1, i per ser-ho cal dur a terme una proposta de capacitats de caire lingüístic i estratègic mitjançant un contingut discursiu i lingüístic.

Concretament, el que trobem en aquest programa és:

- Una declaració de competència lingüística i comunicativa de nivell C1 en cada habilitat lingüística (comprensió oral i lectora i expressió oral i escrita), una declaració que serveixi de referència. Aquesta definició sol incloure les característiques de la comunicació amb els punts forts i les limitacions que es troben en aquest nivell i en l'habilitat lingüística en particular. La competència comunicativa expressa el grau en què una persona és competent per comportar-se de manera eficaç i adequada en una determinada comunitat de parla; això implica respectar un conjunt de regles que inclou tant les de la gramàtica i els altres nivells de la descripció lingüística (lèxic, fonètica, semàntica) com les regles d'ús de la llengua, relacionades amb el context sociohistòric i cultural en què té lloc la comunicació.
- Un bloc de capacitats que són les accions que l'aprenent ha de dur a terme per assolir la competència i poder fer tasques de llenguatge autèntic relacionades amb una competència particular.
- Unes àrees de competència per a cada habilitat lingüística, concretament quatre, que són àmplies i representatives, però no exhaustives, cadascuna de les quals reflecteix diferents finalitats o funcions del llenguatge. Es descriuen amb una declaració de competència i un conjunt de capacitats per assolir-la. Així doncs, en cada habilitat lingüística hi ha una doble proposta, una de general que es pot considerar una fórmula abreujada de programa, i una altra de més concreta: les àrees de competència.

  Aquestes àrees són:

  - **Interacció** amb els altres (present en totes les habilitats): comunicació per mantenir o canviar les relacions interpersonals i per fomentar la cohesió social.
  - **Comprensió de les instruccions** (comprensió oral i comprensió lectora): comunicació per comprendre instruccions i indicacions.
  - **Parlar per donar instruccions** (expressió oral): comunicació per transmetre instruccions i indicacions.
  - **Aconseguir objectius** (en totes les habilitats): comunicació per fer les coses, per obtenir serveis, per informar de decisions, per persuadir o per saber què volen fer els altres.

- **Comprensió de la informació** (comprensió oral i comprensió lectora): comunicació per aprendre i comprendre informació i idees.
- **Compartir informació** (expressió oral i expressió escrita): comunicació per informar els altres, per compartir o presentar informació i idees.
- **Reproduir informació** (expressió escrita): comunicació per reduir o reproduir informació amb la finalitat de resumir, aprendre, registrar o recordar informació.

La persona usuària del programa, a l'hora de dur a terme la programació del curs, pot optar per treballar únicament amb la competència general de cada habilitat i les capacitats que se'n desprenen, o bé tenir en compte les àrees de competència que l'ajudaran a definir de manera més acurada la tasca que cal fer a l'aula.

També hi trobarem el contingut clau necessari per desenvolupar les capacitats, tant de la competència general com de cada àrea de competència i també, alguns dels textos clau amb què es podrien treballar les capacitats de les àrees de competència.

Si bé l'objectiu d'aquest programa és oferir un marc acotat des del qual programar l'aprenentatge de llengua que permeti aconseguir la competència lingüística i comunicativa de nivell C1, cal tenir present que aquesta competència no s'aconseguirà sense tenir les competències generals desenvolupades. Atès que és un programa de llengua, les competències generals no hi són descrites, però hi són presents, en alguns casos de manera explícita, com a estratègies d'aprenentatge (aprendre a aprendre), i en d'altres implícita, com a coneixement del món que s'infereix de la proposta d'ús de la llengua en les àrees de competència.

El concepte holístic de llengua aplicat al disseny del programa de nivell C1 de llengua catalana

La pregunta clau a l'hora de dissenyar programes dirigits al desenvolupament i l'avaluació de la competència comunicativa en nivells alts de domini de la llengua és la següent: "Quines característiques té una persona que se sap comunicar bé?".

Una persona que sap comunicar bé és aquella que és capaç de comprendre i crear realitats a través de la llengua i participar no només activament, sinó també de manera adequada i correcta en una comunitat de parlants. Això implica per part del parlant:

a) tenir prou domini de la llengua per desplegar-la en tots el registres,

b) adaptar-se a la situació comunicativa verbalment i no verbalment,

c) expressar-se de manera coherent i acurada en relació al context,

d) tenir un discurs natural i genuí.

Aquestes qualitats permeten a la persona utilitzar el llenguatge de manera adequada i, sobretot, eficaç. Què significa exactament un ús eficaç i adequat del llenguatge? Com exposa Carandell (2013), una anàlisi acurada d'aquests dos atributs ens projecta inevitablement a una dimensió funcional i social del llenguatge. No és possible parlar d'eficàcia i adequació sense fer referència als objectius comunicatius dels enunciats o als contextos en què té lloc l'activitat comunicativa. Actuar amb eficàcia requereix un ús creatiu

i suggestiu del llenguatge, amb tota mena de recursos, tant verbals com no verbals, que ajudin a dotar de més expressivitat els enunciats.

Aquests enunciats no són mai aïllats, sinó que s'inscriuen sempre en un marc discursiu concret que ens dirà com –amb quin tipus de lèxic i d'estructures gramaticals– hi hem de participar. Al respecte, des de les teories més actuals de les ciències del llenguatge es considera la llengua com un sistema semiòtic, en què la creació de significat mitjançant recursos lingüístics té prioritat sobre l'atenció a la forma. Des d'aquest punt de vista, l'acte de comunicació comporta sempre una determinada opció entre les diferents possibilitats formals que ofereix el sistema, i per tant, la necessària atenció a la forma es dona sempre en el marc de la gramàtica del text (López i Martín-Peris, 2013).

Així doncs, en un sistema semiòtic el significat (és a dir, el que es pretén expressar) té prioritat sobre la forma. Tenir prioritat no vol dir, però, deixar de banda els elements lingüístics del sistema que té cada llengua sinó que aquests no tenen sentit si es treballen de manera aïllada, sense inserir-los en un text.

Des d'aquesta perspectiva, en el moment de focalitzar-se en les unitats lingüístiques dels textos que es pretenen treballar, siguin les que siguin (un connector, un temps verbal, una preposició, un adjectiu, un substantiu, etc.), aquestes s'hauran de treballar sempre des d'una perspectiva tridimensional, com es representa en l'esquema següent:

La confluència d'aquestes tres dimensions conforma el que s'anomena *concepte holístic de llengua* (Esteve i Martín-Peris, 2013). Entendre i treballar la llengua des d'aquesta perspectiva holística és –com veurem a continuació– cabdal per garantir en els aprenents de llengua el desenvolupament d'una competència comunicativa de qualitat. L'eix vertebrador el conformen els textos, els gèneres i les pràctiques discursives (Calsamiglia i Tusón, 2012).

Textos, gèneres i pràctiques discursives

Un parlant altament competent no actua de la mateixa manera en una conversa, en una entrevista o en una conferència, perquè és precisament mitjançant aquests intercanvis comunicatius, anomenats *gèneres textuals*, que comprenem, en cada moment, com participar en la comunitat: el paper que ens toca jugar, les relacions de jerarquia o simetria

entre els interlocutors, el tipus de lèxic i el grau de correcció requerit, la manera com fer progressar la informació, etc.

L'estudi dels gèneres textuals va ser iniciat per M. Bajtín a mitjans del segle XX en relacionar els textos amb allò que ell anomena "esferes d'activitat social". Així, doncs, i seguint amb els exemples anteriors, podem afegir que en la nostra esfera d'activitat social de comunicació pública, hi trobem també: l'editorial de diari, la columna de premsa i la notícia, entre altres (Martín Peris, 2018).

Esdevenir altament competents en una llengua implica saber reconèixer i utilitzar els seus gèneres textuals, perquè –com s'ha vist– ens ajuden a adequar la selecció dels recursos lingüístics a la situació comunicativa. Això significa que l'aprenentatge de la llengua a través de la comunicació no té lloc només "fent servir la llengua en actes comunicatius", sinó que s'ha de fer servir de forma adequada, acurada i correcta. Sense això, la comunicació segurament no serà reeixida del tot perquè hi faltaran alguns dels elements claus que garanteixen la comunicació de qualitat.

Quins són aquests elements?

1. La correcció en l'organització de les idees i l'estructura dels gèneres textuals que l'alumnat hagi de produir en totes les matèries (tant les lingüístiques com les no lingüístiques), tenint en compte la funció dels textos en qüestió, orals i escrits.
2. La tria encertada i la precisió dels mecanismes per garantir la coherència i cohesió dels textos: connectors, marcadors discursius i signes de puntuació.
3. La tria encertada i la precisió del lèxic des dos punts de vista: a) des del punt de vista pragmàtic, tenint en compte el registre i les convencions socioculturals segons la situació comunicativa; b) la precisió lèxica des del punt de vista temàtic.
4. Un cop garantit tot l'anterior, la correcció sintàctica, morfològica i ortogràfica (en aquest ordre) dels recursos lingüístics que es facin servir a l'hora de produir els textos.

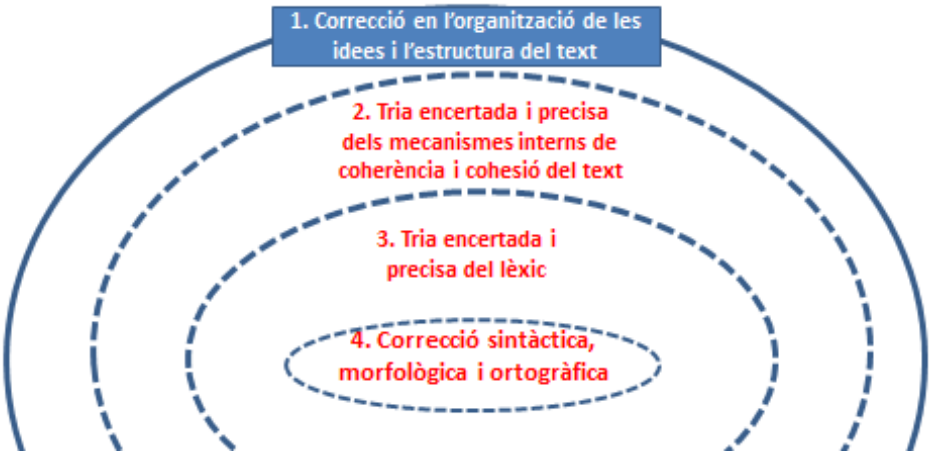

Olga Esteve i Ruescas
Doctora en Ciències de l'Educació (àmbit, Didàctica de les Llengües)

1. Competència lingüística comunicativa de C1

L'aprenent competent de nivell C1 ha de ser capaç de...

- Comprendre una àmplia gamma de textos llargs i complexos, i reconèixer-ne el sentit implícit.
- Expressar-se amb fluïdesa i espontaneïtat sense haver de cercar d'una manera gaire evident paraules o expressions.
- Utilitzar la llengua de manera flexible i eficaç per a propòsits socials, acadèmics i professionals.
- Produir textos clars, ben estructurats i detallats sobre temes complexos, i demostrar un ús controlat d'estructures organitzatives, connectors i mecanismes de cohesió.

2. Competència lingüística comunicativa per habilitats

2.1. Comprensió oral

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç de comprendre, en la majoria de contextos exigents[1], una gamma de comunicacions formals i informals, complexes i més o menys detallades, sobre temes d'interès general, abstractes o tècnics del seu camp d'interès i encara que no siguin de la seva especialitat, quan es parla clarament, a un ritme normal i de manera presencial, per telèfon o a través de suports digitals; individualment o en grups petits i mitjans.

Pot ser que hagi de confirmar algun detall, sobretot si l'accent no li és familiar. De vegades, pot passar per alt alguns detalls o senyals de transició o canvi de tema. Sovint té dificultat per interpretar l'humor verbal, els modismes de freqüència baixa i les referències culturals, sobretot quan es parla de pressa.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C1 Identificar les característiques dels registres.

C2 Identificar i comprendre llenguatges concrets, abstractes i tècnics, com ara termes especialitzats i neologismes de l'àmbit professional.

C3 Identificar, analitzar i avaluar críticament canvis de registre i estil, com ara en queixes i reclamacions orals que cal interpretar per donar-hi una resposta adequada.

C4 Reconèixer matisos de significat d'expressions idiomàtiques i col·loquials, així com de referències culturals i figures retòriques.

C6 Aplicar coneixements de gramàtica i sintaxi complexes per interpretar significat, com ara els connectors parentètics i oracionals, la referència lèxica, etc.

C7 Separar els detalls rellevants dels irrellevants.

C8 Aprofitar els indicis contextuals, gramaticals i lèxics, com ara les marques de presència i allunyament de l'emissor i del receptor, per inferir una actitud, una predisposició, unes intencions, i preveure què passarà.

C9 Fer servir la inferència per integrar informació diversa i implícita al llarg d'un text.

C10 Reconèixer l'organització temàtica en presentacions i conferències, com ara patrons per narrar, informar, descriure, argumentar un punt, expressar resultats i conseqüències.

---

1 Contextos d'alt impacte o risc social, acadèmic o laboral, com ara situacions de comunicació no habituals o imprevistes que poden tenir conseqüències significatives, positives o negatives, en la vida de les persones, per a les quals es necessiten habilitats com la diplomàcia, el tacte o la precisió.

C12 Seguir els detalls importants d'una intervenció d'una certa durada, encara que no estigui ben estructurada i que les relacions entre les idees només siguin implícites i no estiguin indicades.

C13 Deduir el significat parcial (biaix), el propòsit, les actituds, els prejudicis i altres significats implícits.

C14 Seguir els detalls dels arguments en intervencions que exigeixen una atenció especial per a la seva comprensió, com ara els exposats en programes d'actualitat, entrevistes, debats...

Contingut clau

- Formes d'organització textual i característiques i funcions dels textos
- Elements d'adequació a la situació comunicativa i recursos lingüístics associats al registre
- Elements lingüisticotextuals per organitzar, distribuir, jerarquitzar i cohesionar la informació Recursos estilístics per aportar expressivitat als textos
- Elements que permeten distingir la informació objectiva de les opinions
- Els sons de la llengua i els trets suprasegmentals més rellevants
- Lèxic específic dels àmbits professional, acadèmic i públic

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competències lingüístiques/competència fonològica

Estratègies clau

- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació i per interpretar recursos gràfics que acompanyen el text
- Estratègies per compensar les dificultats de la comunicació oral

Comprensió oral per àrees de competència

Escoltar per interaccionar

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç de comprendre comunicacions complexes entre parlants amb variació de rols i relació entre ells, per identificar-ne actituds, emocions, motivacions i intencions.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C1.1 Identificar situació i relació entre parlants.

C3.1 Identificar detalls explícits i implícits sobre rols socials i estatus relatiu.

C1.2 Identificar el registre, els detalls del context social i la situació per relacionar-hi una comunicació.

C10.1 Identificar els formats del discurs per a diferents situacions i audiències, com ara en discursos breus d'agraïment, de felicitació, de comiat, de condol, etc.

C4.1 Deduir pel to i l'entonació el significat expressat.

C13.1 Detectar les preferències i les aversions dels interlocutors.

C8.1 Identificar els senyals del discurs per col·laborar, mantenir i renunciar a la paraula i intentar interrompre educadament.

C8.2 Detectar intencions i motivacions no declarades o implícites, basades en pistes lingüístiques i paralingüístiques com les interjeccions i onomatopeies, el control de les pauses i els silencis, etc.

C4.2 Identificar les actituds i les emocions fent servir una gamma de pistes, com ara to i volum de veu, entonació i accent, etc.

C3.2 Reconèixer estils diferents de parla.

C13.2 Copsar l'humor, la ironia, les referències culturals implícites, els matisos de significat i les opinions per participar en converses informals amb adequació.

C12.1 Seguir interaccions complexes a tres bandes en un grup de debat i participar-hi fins i tot quan es tracten temes abstractes, complexos i no familiars.

Contingut clau

- Elements d'adequació a la situació comunicativa, especialment els marcadors lingüístics de relacions socials i les normes de cortesia
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Recursos estilístics i prosòdics per aportar expressivitat al text

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència sociolingüística/continguts
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica

Estratègies clau

- Estratègies pròpies de l'oralitat en un discurs formal o semiformal i recursos per cridar i mantenir l'atenció de l'auditori

Textos

Discursos i parlaments breus, invitacions, actes cerimonials, intervencions en taules rodones i en tertúlies, col·loquis i reunions, textos teatrals...

Vegeu: Elements per a la programació

Escoltar per comprendre instruccions

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç d'entendre instruccions complexes de diversos passos i que poden ser llargues, com ara guies d'ús i especificacions tècniques de productes i serveis, sempre que siguin detallades, parcialment familiars o previsibles.

La informació pot provenir d'anuncis públics emesos amb un so distorsionat i de poca qualitat, per exemple, en una estació, un estadi, etc.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C9.1 Integrar diversos fragments d'informació detallada per executar procediments complexos de diversos passos o per seguir instruccions.

C6.1 Identificar els enllaços de cohesió entre enunciats.

C8.3 Interpretar directrius i instruccions per respondre amb accions.

Contingut clau

- Característiques del patró discursiu instructiu o directiu i del patró descriptiu
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor, i elements lingüístics per organitzar-la
- Patró tonal de les oracions imperatives
- Fórmules instructives estereotipades i temps verbals propis dels textos instructius o directius
- Marcadors de cortesia i fraseologia lèxica per mostrar tacte i assertivitat

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència fonològica
Competència sociolingüística/continguts

Textos

Instruccions de procediments i de vies d'actuació, receptes de cuina, tutorials i vídeos...

Vegeu: Elements per a la programació

Escoltar per aconseguir objectius

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de comprendre el contingut, els valors i els supòsits de comunicacions llargues i complexes destinades a influir, persuadir o informar i prendre decisions significatives, com poden ser propostes, suggeriments o recomanacions per a la solució de problemes.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C7.1 Identificar la intenció i la idea principal, els detalls objectius, les paraules i expressions pertinents i els significats implícits.

C6.2 Reconèixer els marcadors dels discurs que indiquen la introducció d'informació contrastada, els punts de vista oposats, els exemples i els girs inesperats, com ara en presentacions en què es vol persuadir l'audiència de la necessitat de fer canvis en una organització, en una empresa… o de convèncer amb proves que siguin fruit d'una investigació.

C8.4 Interpretar propostes, suggeriments i recomanacions.

C6.1 Identificar enllaços de cohesió entre enunciats.

C13.3 Distingir sensacions, informacions i fets.

C3.3 Analitzar i avaluar la utilitat, conveniència, pertinença i validesa de solucions proposades en relació amb el propòsit i l'audiència, com ara en presentacions de projectes, de resultats i d'actuacions o en exposicions de conclusions en reunions i sessions de treball, etc.

C12.2 Analitzar i avaluar críticament la informació basant-se en un conjunt de criteris o estàndards interns o externs, com ara el contingut d'una exposició persuasiva sobre com encarar una tasca en el lloc de treball, tenint en compte si es podrà dur a terme en el marc de l'organització.

C8.5 Identificar tècniques efectives, com ara l'ús de proves, exemplificacions i citacions d'autoritat, arguments lògics i recursos ètics i emocionals, per obtenir un acord o acceptació d'idees o productes.

C4.3 Reconèixer fal·làcies.

Contingut clau

- Característiques dels patrons discursius, especialment de l'explicatiu i l'argumentatiu
- Elements d'adequació a la situació comunicativa i mecanismes de preservació i defensa de la imatge pública dels interlocutors
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor i elements lingüístics per organitzar-la
- Recursos prosòdics i estilístics propis de l'oralitat per aportar expressivitat al text
- Precisió lèxica i fraseologia pròpia dels documents formals orals

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competència sociolingüística/continguts

Estratègies clau

Estratègies discursives pròpies de l'oralitat i recursos de persuasió

Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació i per interpretar recursos auditius, visuals i gràfics que acompanyen el text

Textos

Presentacions i avaluacions de projectes, de resultats i d'actuacions, intervencions en mitjans de comunicació audiovisuals, com ara ràdio, televisió, internet; vídeos de difusió a les xarxes socials...

Vegeu: Elements per a la programació

Escoltar per aconseguir informació

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de comprendre, en gran part, debats expositius o argumentatius complexos, detallats i especialitzats, entre diversos ponents, i conferències, discursos o presentacions extenses sobre temes especialitzats, abstractes o complexos, i decidir què anotar en cas de prendre apunts.

Comprendre tota mena de material audiovisual, com ara pel·lícules, sèries, programes de ràdio, documentals, etc., que utilitza una quantitat considerable d'argot i d'expressions idiomàtiques i que pot incloure alguns usos no estàndards.

Pot tenir la necessitat de confirmar alguns detalls, sobretot si l'accent no li és familiar.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C12.3 Identificar informació factual detallada i significats implícits.

C2.1 Sintetitzar la informació per reconstruir un missatge.

C7.2 Extreure detalls rellevants d'un discurs que inclou informació irrellevant o que distreu.

C10.2 Identificar l'organització temàtica de presentacions i conferències.

C13.4 Identificar posicions, biaixos, suposicions i motius.

C7.3 Prendre decisions sobre què anotar i què ometre a mesura que avança una conferència.

C7.4 Identificar la informació rellevant d'una conferència per poder-la traslladar de manera acurada i precisa.

C4.3 Reconèixer fal·làcies.

C8.6 Detectar idees principals que no es manifesten explícitament.

C14.1 Identificar diferents parts d'un argument i relacions lògiques entre parts del discurs.

C14.2 Separar fets d'opinions en arguments i comprovar-ne la validesa.

C14.3 Destriar arguments de pro i contra.

C14.4 Seguir la línia lògica d'una argumentació en suport d'una conclusió.

Contingut clau

- Característiques dels patrons discursius, especialment del narratiu, descriptiu i argumentatiu

- Elements d'adequació a la situació comunicativa
- Mecanismes d'ordenació i progressió de la informació
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Recursos estilístics per aportar expressivitat al text i precisió lèxica
- Varietats lingüístiques i accents

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competència sociolingüística/continguts

Estratègies clau

- Estratègies discursives pròpies de l'oralitat i recursos de persuasió
- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació i per interpretar recursos auditius, visuals i gràfics que acompanyen el text

Textos

Discussions, demostracions i comunicats, entrevistes de feina presencial o per videoconferència, intervencions en mitjans de comunicació audiovisuals i vídeos de difusió a les xarxes socials, notícies, conferències, taules rodones, col·loquis, entrevistes, reportatges, documentals, canals de vídeo, seminaris web, fòrums...

Vegeu: Elements per a la programació

2.2. Comprensió lectora

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç d'entendre, en la majoria de contextos exigents[2], una àmplia gamma de textos formals i informals, llargs i complexos, amb vocabulari abstracte, conceptual o especialitzat que poden contenir llenguatge idiomàtic i figuratiu, tant si es relacionen amb la seva especialitat com si no, sempre que pugui tornar a llegir les parts difícils i utilitzar un diccionari unilingüe per confirmar i per refinar la interpretació de termes desconeguts.

Pot ser que tingui dificultats per interpretar modismes de baixa freqüència, referències culturals, figures de llengua parlada, etc.

[2] Contextos d'alt impacte o risc social, acadèmic o laboral, com ara situacions de comunicació que poden tenir conseqüències significatives, positives o negatives, en la vida de les persones, per a les quals es necessiten habilitats com la diplomàcia, el tacte o la precisió.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C2 Identificar i comprendre llenguatges concrets, abstractes i tècnics com termes especialitzats i neologismes de l'àmbit professional.

C3 Identificar, analitzar i avaluar críticament canvis de registre i estil com ara en queixes i reclamacions escrites que cal interpretar per donar-hi una resposta adequada.

C4 Reconèixer matisos de significat d'expressions idiomàtiques i col·loquials, així com de referències culturals i figures retòriques.

C6 Aplicar coneixements complexos de gramàtica i sintaxi per interpretar significat, com ara els connectors parentètics i oracionals, la referència lèxica, etc.

C7 Separar els detalls rellevants dels irrellevants.

C8 Aprofitar els indicis contextuals, gramaticals i lèxics, com ara les marques de presència i allunyament de l'emissor i del receptor, per inferir una actitud, una predisposició, unes intencions, i preveure què passarà.

C9 Fer servir la inferència per integrar informació diversa i implícita al llarg d'un text.

C11 Identificar el propòsit, les idees principals, els detalls de suport, la intenció de l'autor, l'humor, l'actitud, el punt de vista i els valors i supòsits de la informació explícita i implícita.

C15 Llegir de manera adequada a la situació, al suport i als objectius plantejats, i regular la velocitat de lectura d'acord amb aquests objectius.

Contingut clau

- Formes d'organització textual i característiques i funcions dels textos
- Elements d'adequació a la situació comunicativa i recursos lingüístics associats al registre
- Elements lingüisticotextuals per organitzar, distribuir, jerarquitzar i cohesionar la informació
- Recursos estilístics per aportar expressivitat als textos
- Elements que permeten distingir la informació objectiva de les opinions
- Lèxic específic dels àmbits professional, acadèmic i públic

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica

Estratègies clau

- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació i per interpretar recursos gràfics que acompanyen el text

Llegir per àrees de competència

Llegir per interaccionar

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç d'entendre tot tipus de correspondència, que pot ser escrita en llengua no estàndard, i les comunicacions escrites complexes que transmeten opinions generals, punts de vista, valors i supòsits expressats de manera explícita i implícita.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C8. 7 Identificar el context i la situació.

C3. 4 Identificar el registre, l'estil i la varietat de llengua.

C11.1 Identificar el propòsit del text i les seves parts.

C11.2 Detectar el punt de vista de l'autor.

C7.5 Diferenciar entre fets i opinions.

C11.3 Identificar o inferir l'humor i l'actitud.

C11.4 Deduir valors i supòsits.

C9.2 Inferir els significats implícits de l'autor en diferents parts del text.

Contingut clau

Elements d'adequació a la situació comunicativa, especialment els marcadors lingüístics de relacions socials i les normes de cortesia

Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional

Recursos estilístics per aportar expressivitat al text

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència sociolingüística/continguts
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica

Textos

Invitacions, felicitacions, actes litúrgics, cerimonials i rituals; comentaris, aportacions, reaccions i discussions en blogs, wikis i fòrums; exposicions de conclusions de treballs.

Vegeu: Elements per a la programació

Llegir per comprendre instruccions

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç d'entendre textos instructius complexos i llargs, expressats de manera clara, explícita i coherent, sobre procediments familiars, tant si són del seu camp d'especialitat com si no, amb la finalitat de transmetre

avisos, consells, recomanacions, etc. Si les instruccions no són del seu camp, pot haver de tornar a llegir els fragments difícils o buscar informació per completar-ne la comprensió.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C9.3 Localitzar i integrar dades diverses per interpretar, seguir i explicar instruccions.

C2.2 Identificar els passos d'instruccions o procediments en textos descriptius.

C7.6 Extreure detalls importants d'una instrucció per fer una presentació (diapositives, oral, en línia, presencial, etc.).

Contingut clau

- Característiques del patró discursiu instructiu o directiu i del patró descriptiu
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor i elements lingüístics per organitzar-la
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Fórmules instructives estereotipades i temps verbals propis dels textos instructius o directius
- Marcadors de cortesia i fraseologia lèxica per mostrar tacte i assertivitat

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competència sociolingüística/continguts

Textos

Instruccions de procediments i de vies d'actuació, fullets explicatius, bases de concursos, manuals d'instruccions, guies d'ús i prospectes, protocols d'actuació

Vegeu: Elements per a la programació

Llegir per aconseguir objectius

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de localitzar i interpretar amb precisió la informació de múltiples textos complexos, com ara treballs de recerca llargs, assaigs de resolució de problemes o articles persuasius, per avaluar el desenvolupament d'arguments i prendre decisions importants. També ha de ser capaç d'interpretar i sintetitzar informació i idees contingudes en textos amb format i fer una cerca complexa de fonts de referència en línia rellevants per investigar un tema.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C9.4 Localitzar i interpretar informació de detall incloent la lectura de la lletra petita.

C11.5 Interpretar el propòsit i l'actitud de l'emissor en cartes de negoci.

C9.5 Localitzar i integrar informació explícita i implícita de diverses fonts.

Contingut clau

Característiques del patrons discursius, especialment de l'explicatiu i de l'argumentatiu

Elements d'adequació a la situació comunicativa i mecanismes de preservació i defensa de la imatge pública dels interlocutors

Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor i elements lingüístics per organitzar-la

Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional

Recursos estilístics que aporten expressivitat al text

Precisió lèxica i fraseologia pròpia dels documents formals

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica /competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques /competència gramatical
Competències lingüístiques /competència lèxica i semàntica
Competència sociolingüística /continguts

Estratègies clau

- Estratègies discursives i recursos de persuasió
- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació i per interpretar recursos visuals i gràfics que acompanyen el text

Textos

Propostes i recomanacions, informes, comunicats, circulars informatives, apunts, esquemes i guions com a elements de suport, cartes i correus electrònics, currículums, sol·licituds, demandes, pressupostos, reglaments i ordenances, notes de premsa, díptics i tríptics publicitaris i divulgatius, publireportatges, articles de divulgació, publicacions i aportacions o comentaris i respostes en blogs

Vegeu: Elements per a la programació

Llegir per aconseguir informació

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de comprendre i avaluar el desenvolupament d'arguments, i interpretar i sintetitzar informació i idees en textos complexos, així com fer una cerca complexa de fonts de referència en línia que resultin rellevants per investigar un tema.

També ha de ser capaç d'apreciar diversos textos literaris, sempre que en pugui llegir algunes seccions i que pugui accedir a eines de referència si ho necessita. I, així mateix, comprendre textos literaris contemporanis i de no-ficció en llengua estàndard amb poca dificultat i amb apreciació de significats i idees implícites.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C6.3 Identificar l'organització textual, les oracions temàtiques, la connexió de les relacions lògiques entre paràgrafs i els patrons temàtics en textos com ara treballs d'investigació, articles periodístics, publicacions divulgatives, etc.

C11.6 Identificar la idea principal, com es desenvolupa i s'hi dona suport.

C15.1 Localitzar mitjançant una lectura ràpida els detalls importants de textos llargs i complexos.

C7.8 Identificar de manera àgil, el contingut i la importància d'una notícia, d'un article o d'un reportatge sobre una àmplia gamma de temes professionals a fi de decidir si val la pena fer-ne un estudi més aprofundit.

C11.7 Detectar actituds i opinions implícites.

C11.8 Identificar detalls específics, fets, conceptes i idees.

C7.7 Distingir una proposta del seu argument.

C4.4 Identificar fal·làcies en arguments.

C8.8 Reconèixer la línia lògica d'argumentació en suport d'una conclusió.

C7.9 Identificar la informació rellevant que es desprèn de textos complexos amb format com ara taules, gràfics, etc.

C15.2 Fer servir de manera eficaç les estratègies i les eines de cerca per obtenir informació rellevant i actual.

C15.3 Identificar fonts d'informació adequades per investigar un tema.

Contingut clau

- Característiques dels patrons discursius, especialment del narratiu, descriptiu i argumentatiu
- Elements d'adequació a la situació comunicativa
- Mecanismes d'ordenació i progressió de la informació
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual
- Recursos estilístics per aportar expressivitat i precisió lèxica al text
- Varietats lingüístiques

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica /competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competències lingüístiques/ competència lèxica i semàntica
Competència sociolingüística /continguts

Estratègies clau

- Estratègies discursives i recursos de persuasió
- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació i per interpretar recursos visuals i gràfics que acompanyen el text

Textos

Convocatòries, ordres del dia, actes de reunions, diaris i blogs de viatges i excursions, guies de viatges i d'exposicions, fullets informatius, ressenyes de viatges, gastronòmiques, literàries i d'espectacles i esdeveniments esportius, biografies, entrevistes, articles i notícies, receptes de cuina, entrades d'enciclopèdies, publicacions divulgatives de blogs, wikis i webs, assajos i treballs d'investigació.

Vegeu: Elements per a la programació

2.3. Expressió oral

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de comunicar-se amb confiança, de manera formal i informal, en contextos exigents[3], i presentar informació adequada al context i al propòsit, sobre temes complexos, abstractes i generals que poden haver estat investigats o que es relacionen amb la seva àrea de coneixement. El bon domini d'un ampli repertori lèxic li permet superar els buits fàcilment amb circumlocucions.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C5 Gestionar una àmplia gamma d'estructures gramaticals complexes amb la finalitat de produir textos orals complexos ben estructurats, com ara connectors textuals i oracionals, construccions subordinades, díctics discursius…

C17 Conèixer i aplicar els mecanismes d'entonació per adequar la corba melòdica de l'oració amb la finalitat d'expressar els matisos subtils de significat.

C18 Planificar el que s'ha de dir i els mitjans per dir-ho, tenint en compte l'efecte que pot produir en el destinatari.

C19 Ajustar el que es diu i la manera de dir-ho a la situació i als destinataris i adaptar el grau de formalitat a les circumstàncies.

C20 Usar un repertori ampli de llengua concreta, abstracta i idiomàtica adequada al context i als propòsits que poden incloure figures del discurs i referències culturals.

C21 Usar la llengua de manera flexible i efectiva en les relacions socials, incloent-hi els usos emocionals, al·lusius i humorístics.

C24 Qualificar amb precisió opinions i afirmacions en termes de certesa i incertesa, creença o dubte, probabilitat, etc., com ara en espais en què intervenen interlocutors amb punts de vista diversos.

C26 Aplicar mecanismes de coherència i cohesió, organització i estil al discurs, com ara la combinació d'estil directe i indirecte.

---

[3] Contextos d'alt impacte o risc social, acadèmic o laboral, com ara situacions de comunicació no habituals o imprevistes que poden tenir conseqüències significatives, positives o negatives, en la vida de les persones, per a les quals es necessiten habilitats com la diplomàcia, el tacte o la precisió.

C29 Evitar una dificultat i reformular el que es vol dir sense interrompre del tot el discurs.

C30 Compensar el desconeixement d'alguns termes tècnics sondejant l'interlocutor per obtenir més detalls i reformular les idees.

C33 Fer comprovacions per confirmar que s'ha entès el que s'ha dit.

Contingut clau

- Formes d'organització textual i característiques i funcions dels textos
- Gestió i combinació dels patrons discursius
- Elements d'adequació a la situació comunicativa i recursos lingüístics associats al registre
- Elements lingüisticotextuals per organitzar, distribuir, jerarquitzar i cohesionar la informació
- Recursos prosòdics i estilístics per aportar expressivitat als textos
- Lèxic específic dels àmbits professional, acadèmic i públic

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica

Estratègies clau

- Estratègies per compensar les dificultats de la comunicació oral
- Convencions per gestionar els torns de paraula, per interrompre o per demanar aclariments
- La cura del llenguatge no verbal com a recurs comunicatiu

Parlar per àrees de competència

Parlar per interaccionar

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de gestionar un ventall cada vegada més gran d'interaccions personals i comercials que impliquen necessitats, sentiments i actituds, com ara hostilitat percebuda, culpa, sarcasme o condescendència, i que es poden produir en situacions d'alt impacte social on el to i el registre tenen un efecte en el resultat. I contribuir o facilitar discussions o debats formals en grups grans en els quals els discursos poden ser abstractes o conceptuals.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C24.1 Identificar les intencions i les implicacions culturals de les diverses aportacions en intercanvis, sobretot en línia, amb diversos participants.

C19.1 Adaptar el registre segons el context de la interacció, sobretot en línia, i si cal, passar d'un registre a l'altre dins del mateix intercanvi.

C21.1 Fer un ús social de la llengua, com ara discursos breus o intervencions en actes públics i privats, de manera empàtica, flexible i eficaç incloent-hi usos afectius, al·lusius o humorístics.

C20.1 Participar en discussions informals en què es tractin temes abstractes, complexos i no familiars.

C21.2 Ampliar el grau de fluïdesa i varietat expressiva per poder mantenir converses de naturalesa informal durant un període llarg de temps i parlar sobre temes culturals, abstractes, etc.

C21.3 Copsar l'humor, la ironia, les referències culturals implícites, els matisos de significat i les opinions en converses informals.

C18.1 Fer comentaris crítics i expressar desacord sense ofendre (diplomàticament).

C18.2 Participar proactivament en reunions i seminaris del propi àmbit de treball.

C20.2 Gestionar eficaçment problemes de comunicació i problemes culturals que es plantegin en un intercanvi col·laboratiu o transaccional de relació entre persones, sobretot en línia, reformulant, aclarint i exemplificant a través de suports (visuals, àudio o gràfics).

C20.3 Argumentar la pròpia postura responent a preguntes, comentaris i contraarguments, formalment i de manera convincent, amb fluïdesa i espontaneïtat.

C24.2 Declarar, avaluar i impugnar les aportacions d'altres participants sobre qüestions relacionades amb la competència acadèmica o professional.

Contingut clau

- Elements d'adequació a la situació comunicativa, especialment els marcadors lingüístics de relacions socials i les normes de cortesia
- Recursos prosòdics i estilístics per aportar expressivitat al text
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Fraseologia més habitual en documents formals orals i precisió lèxica

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competència sociolingüística/continguts

Estratègies clau

- Estratègies pròpies de l'oralitat en un discurs formal o semiformal i recursos didàctics i persuasius
- Gestió d'elements de suport visuals, gràfics i auditius

Textos

Debats, discussions, discursos i parlaments breus, agraïments, felicitacions, condols, comiats, invitacions, actes litúrgics o cerimonials i rituals, poemes, narracions i contes,

textos teatrals, pregons, intervencions en programes de ràdio i de televisió i en taules rodones, tertúlies i col·loquis, fòrums, reunions

Vegeu: Elements per a la programació

Parlar per donar instruccions

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç de donar instruccions complexes per a algunes tasques, procediments i processos tècnics i no tècnics en situacions d'exigència creixent, com ara supervisar i assessorar altres persones.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C19.2 Transmetre instruccions per assolir l'objectiu de projectes que requereixen esborranys i redacció col·laborativa.

C19.3 Integrar alguns fragments d'informació detallada per dur a terme procediments o per seguir directrius.

C5.1 Usar formes i estructures lingüístiques amb precisió per transmetre una seqüència de passos.

C18.3 Donar instruccions detallades amb informació de suport.

C17.1 Remarcar la pronunciació dels connectors per transmetre una instrucció.

Contingut clau

- Característiques dels patrons discursius, especialment de l'argumentatiu
- Elements d'adequació a la situació comunicativa i mecanismes de preservació i defensa de la imatge pública dels interlocutors
- Marcadors de cortesia i fraseologia lèxica per mostrar tacte i assertivitat
- Recursos prosòdics i estilístics per aportar expressivitat al text
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor i elements lingüístics per organitzar-la
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Precisió lèxica i fraseologia pròpia dels documents formals orals

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competència sociolingüística/continguts

Estratègies clau

- Estratègies discursives pròpies de l'oralitat i recursos de persuasió
- Gestió d'elements de suport visuals, gràfics i auditius
- Estratègies per compensar les dificultats de la comunicació oral

- Convencions per gestionar els torns de paraula, per interrompre o per demanar aclariments
- La cura del llenguatge no verbal com a recurs comunicatiu

Textos

Discussions, presentacions i avaluacions de projectes, de resultats, d'actuacions i de conclusions, entrevistes de feina i presentacions curriculars, intervencions en mitjans de comunicació audiovisuals i vídeos de difusió a les xarxes socials, intervencions en taules rodones, tertúlies i col·loquis, reunions

Vegeu: Elements per a la programació

Parlar per compartir informació

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç de demanar, donar i discutir informació detallada i opinions sobre una extensa gamma de temes complexos relacionats amb la seva professió per coordinar les tasques de treball en equip, formar altres persones, delegar, resoldre problemes, resoldre conflictes o prendre decisions en reunions i debats.

Impartir seminaris i presentacions amb descripcions clares i detallades per explicar conceptes complexos i idees de temes coneguts o investigats, integrant subtemes i desenvolupant punts concrets fins a arribar a una conclusió apropiada.

Fer declaracions amb fluïdesa, gairebé sense esforç tot fent servir una entonació adequada per transmetre d'una manera precisa matisos subtils de significat.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C24.3 Analitzar i avaluar conceptes i problemes, com ara en un debat on s'han de prendre decisions que afecten un grup de treball, una comunitat, etc.

C21.8 Fer preguntes pertinents per recopilar, compartir, analitzar i comparar informació, com ara en una sessió de formació de caire professional.

C21.9 Preguntar i discutir sobre implicacions i conseqüències, com ara en les exposicions de projectes que poden tenir un impacte en la metodologia de treball.

C5.2 Descriure, classificar, definir, generalitzar, exemplificar, il·lustrar i resumir amb la finalitat de proporcionar informació que es necessita.

C26.1 Organitzar, desenvolupar, seqüenciar i connectar informació i idees, com ara fent explícits els temes que es tractaran en una exposició oral a l'inici de la intervenció.

C20.5 Utilitzar analogies, exemples, anècdotes i diagrames per explicar una idea.

C18.5 Resumir la informació i les idees per aclarir i ampliar la comprensió.

C19.5 Adequar una presentació segons l'audiència.

C26.2 Aplicar marcadors d'organització del discurs, com ara connectors parentètics, per ajudar els oients a seguir-lo.

C20.6 Respondre a comentaris, preguntes i objeccions; afegir i elaborar informació.

C21.10 Donar suport o oposar-se a idees i opinions, acceptar-les, rebutjar-les, discutir-les i, si escau, resumir-les.

C19.6 Sintetitzar arguments procedents de diferents fonts per donar-ne compte.

C24.4 Expressar i qualificar opinions, sensacions, sentiments i dubtes.

C21.11 Discutir persuasivament.

C18.6 Fer un ús apropiat dels senyals no verbals i ajustar la llengua per clarificar.

C21.12 Aplicar flexibilitat i una gran varietat de formes lingüístiques, com ara construccions subordinades, sinònims, lèxic especialitzat, etc.

Contingut clau

- Característiques del patrons discursius, especialment de l'explicatiu i l'argumentatiu
- Elements d'adequació a la situació comunicativa
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor i elements lingüístics per organitzar-la
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Recursos prosòdics i estilístics per aportar expressivitat al text
- Relacions de sinonímia i d'antonímia entre mots i precisió lèxica

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competència sociolingüística/continguts

Estratègies clau

- Estratègies discursives pròpies de l'oralitat
- Gestió d'elements de suport visuals, gràfics i auditius
- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació

Textos

Exposicions de conclusions i de treballs acadèmics, comunicats, intervencions en mitjans de comunicació audiovisual i vídeos de difusió a les xarxes socials, tutorials, intervencions en taules rodones, tertúlies i col·loquis, receptes de cuina, discursos institucionals, conferències, seminaris web, reunions

Vegeu: Elements per a la programació

2.4. Expressió escrita

En acabar aquest nivell, l'aprenent ha de ser capaç d'escriure textos formals i informals, llargs i de certa complexitat, clars i ben estructurats, sobre una gran varietat de temes que poden ser complexos, abstractes, de caràcter general o professional i que poden requerir

investigació, amb una creixent gamma de propòsits per resoldre tasques de situacions rutinàries en contextos exigents[4] i destinats a una audiència definida.

Pot ser que cometi algun error de control de gramàtica, sobretot de combinació i selecció lèxica, i que mostri limitacions de flexibilitat, to i estil.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C16 Fer servir estructures gramaticals d'ortografia i sintaxi complexes i diverses, com ara oracions de relatiu en un text descriptiu o combinacions de temps verbals en un de narratiu.

C19 Ajustar el que es comunica i la manera de comunicar-ho a la situació i als destinataris i adaptar el grau de formalitat a les circumstàncies.

C20 Usar un repertori ampli de llengua concreta, abstracta i idiomàtica adequada al context i als propòsits que poden incloure figures del discurs i referències culturals.

C21 Usar la llengua de manera flexible i efectiva en les relacions socials, incloent-hi els usos emocionals, afectius, al·lusius i humorístics.

C22 Organitzar de manera clara les idees i desenvolupar el tema lògicament.

C23 Subratllar les idees principals i ampliar i defensar el punt de vista de manera elaborada amb idees complementàries, justificacions i exemples pertinents per arribar a una conclusió apropiada.

C25 Ajustar la longitud d'una àmplia gamma de missatges complexos per adaptar-los als requisits de la situació comunicativa.

C27 Dividir paràgrafs i puntuar-los de manera consistent i eficaç.

C28 Emprar els connectors i altres mecanismes de cohesió com a recursos organitzatius per aconseguir un text fluid i ben estructurat.

C31 Citar les fonts de referència de cerques requerides pel tipus de text que s'ha de produir.

C32 Redactar textos amb idees elaborades per fer descripcions i narracions i integrar-hi subtemes desenvolupant punts particulars i acabant amb una conclusió apropiada.

C34 Corregir i revisar textos propis i aliens amb aportacions ocasionals d'altres.

Contingut clau

- Formes d'organització textual i característiques i funcions dels textos
- Gestió i combinació de patrons discursius
- Elements d'adequació a la situació comunicativa i recursos lingüístics associats al registre

[4] Contextos d'alt impacte o risc social, acadèmic o laboral, com ara situacions de comunicació no habituals o imprevistes que poden tenir conseqüències significatives, positives o negatives, en la vida de les persones, per a les quals es necessiten habilitats com la diplomàcia, el tacte o la precisió.

- Elements lingüisticotextuals per organitzar, distribuir, jerarquitzar i cohesionar la informació
- Recursos estilístics per aportar expressivitat als textos
- Lèxic específic dels àmbits professional, acadèmic i públic

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica

Estratègies clau

- Gestió d'elements de suport visuals i gràfics

Escriure per àrees de competència

Escriure per interaccionar

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç d'expressar-se amb claredat i precisió en la seva correspondència personal, empresarial i associativa, semiformal i formal, relacionar-se amb el destinatari amb empatia, flexibilitat i eficàcia i adequar-se al context.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C27.1 Emprar una estructura adequada de paràgrafs, gramàtica i vocabulari per presentar la informació en les interaccions socials, com ara en invitacions a actes i esdeveniments públics i privats.

C21.13 Emprar la llengua de manera empàtica, flexible i eficaç, incloent usos afectius, humorístics i al·lusius.

C20.7 Incorporar les expressions col·loquials i expressions idiomàtiques més comunes, tant en la correspondència com en d'altres tipus de comunicació escrita, de manera adequada a la situació.

C21.14 Incloure símbols, imatges i altres codis per fer que el missatge transmeti to, accent i prosòdia, però també el costat emocional, la ironia, etc., en textos com ara blogs, webs, correus electrònics informals, etc.

Contingut clau

- Elements d'adequació a la situació comunicativa, especialment els marcadors lingüístics de relacions socials i les normes de cortesia
- Recursos estilístics per aportar expressivitat al text
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Fraseologia més habitual en documents formals i precisió lèxica

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competències lingüístiques/competència gramatical
Competència sociolingüística/continguts

Estratègies clau

- Estratègies discursives i didàctiques i recursos de persuasió
- Gestió d'elements de suport visuals i gràfics

Textos

Agraïments, felicitacions, invitacions, narracions, comentaris argumentats o aportacions, reaccions o discussions en blogs i fòrums, articles d'opinió, cartes al director, ressenyes, publicacions divulgatives en blogs i webs

Vegeu: Elements per a la programació

Escriure per aconseguir objectius

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç d'escriure correspondència comercial o de serveis, amb la diplomàcia corresponent adequada al destinatari, per a una àmplia gamma de propòsits, com ara donar instruccions o expressar i respondre a queixes, reclamacions o ajustos, redactar informes i propostes semiformals i completar formularis i documents complexos amb formats predeterminats.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C22.1 Desenvolupar idees principals amb claredat i proporcionant detalls suficients.

C21.15 Transmetre el to desitjat, com ara en cartes o correus electrònics que responen a reclamacions i queixes o que deneguen peticions.

C19.7 Escollir continguts i formats apropiats a l'ocasió, al propòsit i a la relació amb el destinatari.

C19.8 Emplenar formularis amb informació requerida.

Contingut clau

- Elements d'adequació a la situació comunicativa i mecanismes de preservació i defensa de la imatge pública dels interlocutors
- Marcadors de cortesia i fraseologia lèxica per mostrar tacte i assertivitat
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor, i elements lingüístics per organitzar-la
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Característiques dels textos que tenen una estructura i una disposició convencionals, com ara sol·licituds, cartes i correus electrònics o currículums
- Fraseologia més habitual en documents formals

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència sociolingüística/continguts
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència gramatical

Textos

Instruccions de procediments i de vies d'actuació, propostes i recomanacions, comunicats, convocatòries, ordres del dia, avisos, cartes i correus electrònics, currículums, sol·licituds, formularis o impresos i documents amb formats preestablerts

Vegeu: Elements per a la programació

Escriure per reproduir informació

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç de reduir informació i idees complexes i extenses de diverses fonts, escrites i orals, amb una estructura i organització clares i reproduir-la com a notes, guions o esquemes i resums precisos, adequats per a l'ús d'altres persones. Les fonts poden incloure textos, que poden ser tècnics o especialitzats, llargs, continus o amb format, o bé discursos orals de fins a aproximadament una hora.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C23.1 Identificar, classificar, sintetitzar i resumir informació rellevant.

C23.2 Analitzar i reproduir el contingut i l'organització del text en un resum o esquema.

C25.1 Reduir informació a idees principals, amb detalls rellevants, sense omissions factuals importants.

C28.1 Presentar informació amb disposició i format adequats.

C23.3 Transmetre informació essencial, com ara conclusions, decisions, accions per dur a terme i declaracions polítiques en actes de reunions.

C23.4 Prendre apunts detallats d'una conferència sobre temes de la seva especialitat i transcriure la informació de manera tan acurada i precisa que altres persones en puguin fer ús.

Contingut clau

- Característiques dels patrons discursius, especialment de l'explicatiu i l'argumentatiu
- Característiques dels textos que tenen una estructura i una disposició convencionals, com ara actes de reunions, cartes i correus electrònics
- Elements d'adequació a la situació comunicativa
- Mecanismes d'ordenació de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor i elements lingüístics per organitzar-la
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Recursos estilístics per aportat expressivitat al text
- Relacions de sinonímia i d'antonímia entre mots i precisió lèxica

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competències lingüístiques/competència gramatical

Estratègies clau

- Tècniques de síntesi i gestió dels elements de suport visual per a la reproducció d'informació
- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació

Textos

Actes, resums, fullets explicatius, protocols d'actuació, publicacions en webs, cartes i correus electrònics, assajos

Vegeu: Elements per a la programació

Escriure per compartir informació

En acabar aquest nivell l'aprenent ha de ser capaç d'escriure textos, coherents i efectius; estilísticament complexos i llargs, com treballs expositius o argumentals, relats amb llenguatge simbòlic, treballs d'investigació, treballs de resolució de problemes o informes analítics, per explicar esdeveniments del passat, per descriure i comparar idees complexes, fenòmens o processos, o per expressar i analitzar opinions.

Pot haver-se documentat sobre alguns temes.

CAPACITATS

Per aconseguir-ho, l'aprenent ha de desenvolupar les capacitats següents:

C19.9 Adequar la finalitat del text tenint en compte el destinatari.

C16.1 Usar estructures, patrons i funcions discursives de definició, contrast, causa i efecte, classificació, exemplificació, etc.

C28.2 Aplicar un ampli ventall de connectors i altres mecanismes de cohesió per travar el discurs, com ara la puntuació, la paràfrasi, la sinonímia, etc.

C23.5 Establir connexions argumentatives i lògiques entre les idees i desenvolupar una línia lògica d'argumentació per arribar a una conclusió.

C32.1 Presentar els textos com un tot coherent, amb totes les parts que conformen el gènere textual per mitjà, per exemple, de subtítols, llistes numerades, etc.

C23.6 Expressar clarament i de manera ben estructurada un tema complex i subratllar-ne les idees principals.

C23.7 Exposar i defensar d'una manera força extensa el punt de vista amb l'ajuda d'arguments secundaris, de justificacions i d'exemples pertinents.

C31.1 Redactar documents de resolució de problemes o informes analítics sobre temes dels quals prèviament s'ha fet recerca.

C31.2 Integrar informació de diferents fonts en una ressenya cultural o d'una obra literària.

C34.1 Revisar el que ha escrit un altre.

Contingut clau

- Característiques del patrons discursius, especialment de l'explicatiu i argumentatiu
- Elements d'adequació a la situació comunicativa
- Mecanismes d'ordenació i progressió de la informació segons el propòsit i els coneixements previs d'emissor i receptor, i elements lingüístics per organitzar-la
- Elements sintacticosemàntics de cohesió textual i oracional
- Recursos estilístics per aportar expressivitat al text
- Relacions de sinonímia i d'antonímia entre mots i precisió lèxica

Vegeu contingut discursiu i lingüístic:
Competència pragmàtica/competència discursiva i funcional
Competències lingüístiques/competència lèxica i semàntica
Competències lingüístiques/competència gramatical

Estratègies clau

- Estratègies discursives i didàctiques i recursos de persuasió
- Gestió d'elements de suport visuals i gràfics
- Estratègies per valorar la qualitat i la rellevància de la informació

Textos

Díptics o tríptics publicitaris i divulgatius, publireportatges, intervencions o comentaris i respostes en fòrums, xats i blogs, bases de concursos, fullets informatius, presentacions, ressenyes de viatges, gastronòmiques, literàries, d'espectacles i d'esdeveniments esportius, biografies, receptes de cuina, conclusions de treballs, apartats web

Vegeu: Elements per a la programació

3. Elements per a la programació

Àmbit: Professional, educatiu i públic						
Escenaris: Institucions acadèmiques, empreses, organitzacions professionals, associacions i entitats						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Debats	· Reunions · Assemblees · Sessions de treball	– Presentar dades i fets i debatre i rebatre arguments – Debatre pros i contres – Plantejar i respondre preguntes per aclarir informació – Exposar informació objectiva i defensar posició pròpia i institucional i presentar resultats – Donar i demanar torn de paraula – Interrompre amb cortesia – Donar i rebre instruccions sobre normativa i procediments i la seva aplicació – Fer recomanacions sobre procediments i la seva aplicació – Interpretar informació i valorar-la críticament – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Sintetitzar informació complexa i de diverses fonts i formats – Donar un format nou a la informació de partida	Aconseguir informació		Interaccionar	
Discussions			Aconseguir informació		Interaccionar Aconseguir objectius	
Deliberacions			Interaccionar		Aconseguir objectius	
Demostracions			Aconseguir informació			Compartir informació
Presentacions de projectes, resultats, actuacions			Aconseguir objectius		Aconseguir objectius	
Exposició de conclusions			Aconseguir objectius		Aconseguir objectius Compartir informació	
Instruccions de procediments i de vies d'actuació			Comprendre instruccions		Donar instruccions	
Propostes i recomanacions			Aconseguir objectius		Aconseguir objectius	
Comunicats			Aconseguir informació		Compartir informació	
Avaluacions de projectes, propostes, resultats			Aconseguir objectius		Aconseguir objectius	
Instruccions de procediments i de vies d'actuació	· Reunions · Assemblees · Sessions de treball · Inauguració de cursos acadèmics	– Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Sintetitzar informació complexa de diverses fonts i formats – Donar un format nou a la informació de partida – Exposar informació objectiva i defensar posició pròpia i institucional i presentar resultats – Presentar dades i fets i rebatre arguments – Fer recomanacions sobre procediments i la seva aplicació – Interpretar informació i valorar-la críticament		Comprendre instruccions		Aconseguir objectius
Propostes i recomanacions				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Informes				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius Reproduir informació
Actes				Aconseguir informació		Reproduir informació
Comunicats				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius

Àmbit: Professional, educatiu i públic						
Escenaris: Institucions acadèmiques, empreses, organitzacions professionals, associacions i entitats						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Resums		– Donar i rebre instruccions sobre normativa i procediments i la seva aplicació		Aconseguir informació		Reproduir informació
Memòries				Aconseguir informació		Aconseguir objectius
Circulars informatives				Aconseguir objectius		
Apunts, esquemes i guions com a elements de suport				Aconseguir objectius		Reproduir informació
Convocatòries	· Reunions · Assemblees · Sessions de treball · Actes d'inauguració · Actes de presentació de béns i serveis	– Sintetitzar informació per transmetre-la		Aconseguir informació		Aconseguir objectius
Ordres del dia				Aconseguir informació		Aconseguir objectius
Cartes i correus electrònics				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Currículum i portafolis	· Accés a una feina o a una formació	– Presentar informació – Interpretar informació i valorar-la críticament – Inferir l'actitud, la intencionalitat de l'emissor i la informació implícita del discurs		Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Carta o correu de presentació				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Sol·licitud				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Entrevista de feina presencial o per videoconferència		– Inferir l'actitud, la intencionalitat de l'emissor i la informació implícita del discurs – Fer i respondre preguntes delicades o compromeses – Exposar informació i defensar la posició personal per convèncer, persuadir, dirigir, etc.	Aconseguir informació		Aconseguir objectius	
Presentació curricular síncrona o asíncrona, presencial o per videoconferència			Aconseguir informació		Aconseguir objectius	
Discursos i parlaments breus	· Cerimònies · Actes commemoratius	– Redactar textos per ser llegits – Llegir en veu alta fragments de textos escrits – Transmetre felicitacions, agraïments, condols, etc. – Expressar aflicció, goig, empatia, etc. – Convidar a un acte o esdeveniment	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar
Agraïments			Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar
Felicitacions			Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar
Condols			Interacciona	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar
Comiats			Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar
Invitacions			Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar

Àmbit: Professional, educatiu i públic						
Escenaris: Institucions acadèmiques, empreses, organitzacions professionals, associacions i entitats						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Actes litúrgics, cerimonials i rituals			Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar	Interaccionar
Cartes i correus electrònics	· Comunicacions amb l'Administració pública, amb l'associat, amb el client, amb el proveïdor	– Comunicar-se amb l'Administració per obtenir-ne serveis i fer tràmits – Fer peticions i demandes compromeses – Comunicar notícies que poden provocar rebuig – Oferir solucions i alternatives – Fer peticions d'informació, de serveis o de productes, i fer denúncies, reclamacions, modificacions, i ajustaments, i respondre-hi		Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Avisos				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Sol·licituds				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Demandes				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Al·legacions				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Formularis, impresos i documents amb formats preestablerts				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Pressupostos				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Reglaments i ordenances				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Bans i comunicacions en diaris oficials				Aconseguir objectius		Aconseguir objectius
Notes de premsa				Aconseguir objectius		
Fullets explicatius	· Fires i congressos · Esdeveniments · Xarxes socials	– Redactar textos que tenen una finalitat pública, adreçats al públic en general – Donar publicitat a la institució, empresa, associació, entitat... – Divulgar la tasca de l'organització, institució, associació... – Comunicar a les xarxes socials – Donar consells, fer recomanacions – Exposar informació i defensar la posició institucional per convèncer, persuadir, dirigir, etc. – Obtenir informació relativament especialitzada – Reaccionar a comentaris i publicacions de manera argumentada – Rebatre arguments amb cortesia		Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació
Díptics i tríptics publicitaris i divulgatius				Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació
Publireportatges				Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació
Articles de divulgació				Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació

Àmbit: Professional, educatiu i públic						
Escenaris: Institucions acadèmiques, empreses, organitzacions professionals, associacions i entitats						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Intervencions, comentaris i respostes en fòrums i xats				Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació
Publicacions i aportacions, comentaris i respostes en blogs				Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació
Publicacions en webs i apartats web*				Aconseguir objectius		Reproduir informació Compartir informació
Intervencions en mitjans de comunicació audiovisuals: ràdio, televisió, Internet	· Fires i congressos · Esdeveniments · Xarxes socials	– Donar publicitat a la institució, empresa, associació, entitat... – Divulgar tasca de l'organització, institució, associació... – Comunicar a les xarxes socials – Donar consells, fer recomanacions – Exposar informació i defensar la posició institucional per convèncer, persuadir, dirigir, etc. – Seguir alhora diferents fils conversacionals – Rebatre arguments amb cortesia	Aconseguir objectius Aconseguir informació		Aconseguir objectius Compartir informació	
Vídeos de difusió a les xarxes socials			Aconseguir objectius Aconseguir informació		Aconseguir objectius Compartir informació	
Fullets explicatius	· Funcionament d'aparells i aplicació de procediments i de vies d'actuació	– Interpretar i valorar críticament el contingut de textos per obtenir-ne informació d'aplicació pràctica – Fer recomanacions sobre procediments i la seva aplicació – Interpretar informació i valorar-la críticament – Redactar textos que tenen una finalitat pública, adreçats al públic en general – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Transmetre fórmules d'actuació		Comprendre instruccions		Reproduir informació Compartir informació
Bases de concursos				Comprendre instruccions		Reproduir informació Compartir informació
Manual d'instruccions, guies d'ús i prospectes				Comprendre instruccions		Reproduir informació Compartir informació

Àmbit: Professional, educatiu i públic						
Escenaris: Institucions acadèmiques, empreses, organitzacions professionals, associacions i entitats						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Protocols d'actuació				Comprendre instruccions		Reproduir informació Compartir informació
Tutorials i vídeos		– Interpretar i valorar críticament el contingut de textos per obtenir-ne informació d'aplicació pràctica – Fer recomanacions sobre procediments i la seva aplicació – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Transmetre fórmules d'actuació, consells i recomanacions	Comprendre instruccions Aconseguir objectius		Donar instruccions Compartir informació	

*apartat web: secció d'un web que conté un text explicatiu/expositiu per divulgar i compartir informació institucional, professional, associativa o del coneixement general

CO: Comprensió oral. CL: Comprensió lectora. EO: Expressió oral. EE: Expressió escrita

Àmbit: Públic						
Escenari 1: Espais culturals, esportius i de lleure						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Diaris i blogs de viatges i excursions	· Visites guiades · Exposicions · Itineraris culturals	– Interpretar i valorar críticament el contingut de textos multimodals per obtenir-ne una informació determinada – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Sintetitzar informació complexa de diverses fonts i formats – Donar un format nou a la informació de partida – Produir textos per suggerir, convèncer, commoure, crear un impacte estètic – Redactar textos amb una apreciació crítica – Presentar i exposar informació amb suport gràfic i visual		Aconseguir informació		Compartir informació
Guies de viatges i d'exposicions				Aconseguir informació		Compartir informació
Articles				Aconseguir informació		Compartir informació
Fullets informatius				Aconseguir informació		Compartir informació
Programes de visites culturals				Aconseguir informació		Compartir informació
Plafons				Aconseguir informació		Compartir informació
Exposicions orals			Aconseguir objectius Aconseguir informació		Aconseguir objectius Compartir informació	
Audioguies			Aconseguir informació			
Parlaments breus	· Inauguracions i clausures · Presentacions: - d'actes públics - de campanyes - d'espectacles - de campionats - de concursos - d'esdeveniments - d'exposicions, - de llibres...	– Redactar textos per ser llegits o per ser dits davant d'una audiència – Llegir en veu alta fragments de textos escrits – Fer parlaments preparats amb antelació – Exposar informació i defensar la posició personal o institucional per convèncer i persuadir, etc. – Presentar i exposar – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Sintetitzar informació complexa i de diverses fonts i formats i adequar-la a l'audiència	Interaccionar		Interaccionar	
Discursos breus			Interaccionar		Interaccionar	
Presentacions			Aconseguir objectius Aconseguir informació			Compartir informació

Àmbit: Públic						
Escenari 2: Espais culturals de creació						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Poemes	· Certàmens literaris · Clubs de lectura · Altres activitats socioculturals	– Llegir en veu alta – Redactar textos per ser llegits – Llegir en veu alta fragments de textos escrits – Interpretar un paper – Interpretar i valorar críticament el contingut de textos – Produir textos per suggerir, convèncer, commoure, crear un impacte estètic... – Presentar i exposar informació amb suport gràfic i visual	Interaccionar		Interaccionar	Interaccionar
Narracions i contes			Interaccionar		Interaccionar	Interaccionar
Retrats			Interaccionar		Interaccionar	Interaccionar
Textos teatrals			Interaccionar		Interaccionar	Interaccionar
Pregons			Interaccionar		Interaccionar	Interaccionar
Programes de Festa Major i d'actes culturals				Interaccionar		Compartir informació
				Aconseguir informació		Interaccionar

Àmbit: Públic						
Escenari 3: Espais de divulgació						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Ressenyes de viatges, gastronòmiques, literàries, d'espectacles (musicals, de circ...), d'esdeveniments esportius	· Publicació i difusió de coneixements i d'aficions	– Redactar textos amb una apreciació crítica – Produir textos per suggerir, convèncer, commoure, crear un impacte estètic... – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Sintetitzar informació complexa de diverses fonts i formats – Presentar i exposar informació – Debatre i rebatre arguments – Informar i divulgar – Presentar i exposar informació amb suport gràfic i visual		Aconseguir informació		Compartir informació
Biografies				Aconseguir informació		Compartir informació
Cròniques				Aconseguir informació		
Articles i notícies				Aconseguir informació		
Comentaris, aportacions, reaccions i discussions argumentats en blogs, wikis i fòrums				Interaccionar		Interaccionar
Intervencions en programes de ràdio i de televisió			Aconseguir objectius		Interaccionar Aconseguir objectius Compartir informació	
Intervencions en taules rodones, tertúlies i col·loquis			Interaccionar Aconseguir objectius		Interaccionar Aconseguir objectius Compartir informació	

* apartat web: secció d'un web que conté un text explicatiu/expositiu per divulgar i compartir informació institucional, empresarial, associativa o del coneixement general

CO: Comprensió oral. CL: Comprensió lectora. EO: Expressió oral. EE: Expressió escrita

Àmbit: Públic, professional, i educatiu						
Escenari: Espais de divulgació						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Articles	· Publicació i difusió de coneixements – del món laboral – del món acadèmic – fruit d'interessos personals	– Interpretar i valorar críticament el contingut de textos per obtenir-ne una informació determinada més o menys especialitzada – Extreure informació de diferents textos i formats		Aconseguir informació		
Editorials				Aconseguir informació		
Cartes al director				Aconseguir informació		
Notes de premsa				Aconseguir informació		
Rodes de premsa			Aconseguir informació			
Publicacions divulgatives de blogs, wikis i webs				Aconseguir informació		
Taules, gràfics, infografies i dades numèriques				Aconseguir informació		
Comentaris de taules, gràfics, infografies i dades numèriques			Aconseguir informació			
Entrades d'enciclopèdies				Aconseguir informació		
Ressenyes			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Cròniques			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Entrevistes			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Notícies			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Crítiques			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Reportatges			Aconseguir informació	Aconseguir informació		

Àmbit: Públic, professional, i educatiu						
Escenari: Espais de divulgació						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Previsions meteorològiques, econòmiques, tecnològiques, mediambientals...			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Sèries de ficció			Aconseguir informació			
Pel·lícules			Aconseguir informació			
Obres de teatre			Aconseguir informació			
Documentals			Aconseguir informació			
Programes informatius			Aconseguir informació			
Canals de vídeo i videojocs			Aconseguir informació			
Espectacles diversos			Aconseguir informació			
Subtítols de sèries de ficció, pel·lícules, documentals, programes informatius, canals de vídeo, etc.				Aconseguir informació		
Llibres i audiollibres			Aconseguir informació	Aconseguir informació		
Fullets explicatius	· Publicació i difusió de coneixements – del món laboral – del món acadèmic – fruit d'interessos personals	– Reaccionar a comentaris i publicacions de manera argumentada – Rebatre arguments amb cortesia – Comunicar a les xarxes socials – Produir textos sintetitzant la informació obtinguda de més d'una font – Presentar i debatre arguments – Redactar textos amb una apreciació crítica – Redactar textos que tenen una finalitat pública, adreçats al públic en general				Interaccionar Compartir informació
Textos divulgatius						Interaccionar Compartir informació
Articles d'opinió						Interaccionar Compartir informació

Àmbit: Públic, professional, i educatiu						
Escenari: Espais de divulgació						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Cartes al director		– Exposar informació i defensar la posició personal per convèncer, persuadir, dirigir, etc. – Fer peticions – Rebutjar propostes i ofertes				Interaccionar Compartir informació
Ressenyes						Interaccionar Compartir informació
Comentaris, aportacions, reaccions i discussions argumentats en blogs i wikis						Interaccionar Compartir informació
Intervencions argumentades en fòrums						Interaccionar Compartir informació
Publicacions divulgatives de blogs, wikis i webs						Interaccionar Compartir informació
Cartes i correus electrònics						Reproduir informació Aconseguir objectius

CO: Comprensió oral. CL: Comprensió lectora. EO: Expressió oral. EE: Expressió escrita

Àmbit: Educatiu						
Escenaris: Institucions acadèmiques, món universitari, investigador, docent i espais de formació permanent						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Discursos institucionals i parlaments breus	· Reunions · Assemblees · Sessions formatives · Congressos · Jornades · Inauguracions acadèmiques · Difusió de coneixements	– Redactar textos per ser llegits en veu alta – Transmetre informació amb una finalitat didàctica – Interpretar i valorar críticament el contingut de textos – Comprendre i redactar textos acadèmics d'una certa complexitat – Presentar i exposar informació amb suport gràfic i visual	Interaccionar		Interaccionar	Aconseguir objectius
Conferències			Aconseguir informació		Compartir informació	Aconseguir objectius
Exposicions de conclusions de treballs			Aconseguir informació	Aconseguir informació	Aconseguir objectius	Aconseguir objectius
Seminaris web			Aconseguir informació		Compartir informació	Aconseguir objectius
Debats		– Preparar intervencions orals per no ser llegides – Debatre pros i contres – Exposar informació i defensar la posició personal o institucional per convèncer, persuadir, dirigir, etc. – Sintetitzar informació complexa i de diverses fonts i formats i adequar-la a l'audiència – Presentar i exposar informació – Seguir alhora diferents fils conversacionals – Informar i divulgar – Presentar i exposar informació amb suport gràfic i visual	Interaccionar	Aconseguir objectius		
Taules rodones			Aconseguir informació		Compartir informació	
Tertúlies			Aconseguir informació		Compartir informació	
Col·loquis			Aconseguir informació		Compartir informació	
Comentaris, aportacions, reaccions i discussions argumentats en blogs, wikis i fòrums			Interaccionar		Aconseguir objectius	
Reunions			Aconseguir informació		Interaccionar Aconseguir objectius Compartir informació	

Àmbit: Educatiu						
Escenaris: Institucions acadèmiques, món universitari, investigador, docent i espais de formació permanent						
Textos	**Situacions comunicatives**	**Activitats lingüístiques i comunicatives**	**Habilitats lingüístiques i àrees de competència**			
			CO	**CL**	**EO**	**EE**
Ressenyes divulgatives o especialitzades	· Difusió de coneixements i presentació de resultats	– Interpretar i valorar críticament el contingut de textos – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva – Sintetitzar informació complexa i de diverses fonts i formats i adequar-la a l'audiència – Redactar textos amb una apreciació crítica – Informar i divulgar – Obtenir informació relativament especialitzada – Presentar i d Administració acadèmica ebatre arguments – Presentar i exposar informació amb suport gràfic i visual		Aconseguir informació		Compartir informació
Articles especialitzats				Aconseguir informació		Compartir informació
Assajos				Aconseguir informació		Compartir informació
Portafolis				Aconseguir informació		Compartir informació
Treballs d'investigació				Aconseguir informació		Compartir informació
Webs divulgatius				Aconseguir informació		Compartir informació
Exàmens				Aconseguir informació		Aconseguir objectius Reproduir informació
Memòries	· Administració acadèmica	– Comprendre textos administratiu – Traspassar informació de manera fidedigna i objectiva		Aconseguir informació		Compartir informació
Informes				Aconseguir informació		Compartir informació
Circulars informatives Ordres del dia				Aconseguir informació		Compartir informació
Apunts	· Sessions formatives · Reunions · Assemblees	– Reconstruir textos complexos amb possibles interferències – Seleccionar i sintetitzar la informació més rellevant – Anotar dades clau per aprofitar-les amb alguna altra finalitat				Reproduir informació

CO: Comprensió oral. CL: Comprensió lectora. EO: Expressió oral. EE: Expressió escrita

4. Contingut discursiu i lingüístic

4.1. Competència pragmàtica

4.1.1. Competència discursiva i funcional

Comprendre les estratègies i els recursos propis de les fases de planificació, textualització i revisió, i aplicar-los a la producció de textos.

Saber produir un discurs (escrit o parlat) unitari, amb coherència i cohesió, i adequat a la intenció, a la situació comunicativa i a les normes pròpies del gènere.

Aspectes fonamentals

- La construcció del discurs: planificació, execució, avaluació i reparació
- Les formes d'organització textual i els gèneres: característiques i funcions dels textos descriptius, narratius, directius, argumentatius, expressius, explicatius i predictius
- Els elements lingüisticotextuals del discurs coherent i cohesionat

a) Planificació

- La generació d'idees
- L'anàlisi de les variables contextuals que afecten el text: l'àmbit, el rol de l'emissor i del receptor, el propòsit comunicatiu, la situació, el canal de comunicació, el tema
- La selecció de la informació segons l'objectiu comunicatiu
- Procediments i tècniques de síntesi

Continguts

Elements d'adequació a la situació comunicativa

- Elecció del registre i factors que el determinen: camp (tema i grau d'especialització), mode (canal oral o escrit, espontani o planificat), to i propòsit (o intenció)
  - Tema i grau d'especialització: especificitat del lèxic i enfocament segons el tema i el destinatari (coneixements previs)
  - Canal: estratègies comunicatives pròpies del mode oral i del mode escrit, comunicació sincrònica i asincrònica, convencions gràfiques, llenguatge no verbal
  - To: nivell de formalitat, formes de tractament
- El gènere: convencions i disposició pròpies dels gèneres que es treballen
- Característiques dels patrons discursius que predominen en els textos descriptius, narratius, directius, argumentatius, expressius, explicatius i predictius
- Estil i modalització
  - Rol de l'emissor i del receptor: funció (actua en nom propi o com a representant), jerarquia (en pla d'igualtat, superioritat o inferioritat).

- Marques que afavoreixen la presència o l'allunyament de l'emissor i del receptor
  - Tria de la persona gramatical (pronom de primera persona, plural fictici en primera persona del plural, tercera persona del singular)
  - Ús dels possessius
  - Ús dels pronoms personals forts: l'ús de vós i vostè
  - Generalitzacions i construccions impersonals
  - Ús de fórmules estereotipades
  - Citacions textuals
- Tractament de la informació (objectivitat i subjectivitat)
  - Ús marcat o flexible de les modalitats oracionals
  - Ús dels verbs modals
  - Lèxic valoratiu
  - Canvis d'ordre en la frase
  - Ús d'algunes figures retòriques
  - L'entonació, el to i el volum de la veu
- La modalització i els recursos textuals segons el tipus de text
  - En un text descriptiu: exemplificació i definició, elements de suport, com ara recursos gràfics i prosòdics d'organització de la informació, ús de metàfores i comparacions
  - En un text narratiu: punt de vista de l'autor: narrador omniscient, objectiu, intern o extern; combinació d'estil directe i indirecte
  - En un text directiu o instructiu: marcadors de cortesia
  - En un text argumentatiu: ús de la interrogació retòrica, de les citacions, de l'exemplificació, de les paràfrasis, anticipacions i repeticions, de les metàfores i comparacions

b) Execució

- L'esborrany, l'esquema i el guió com a eines de textualització
- La tria de la varietat lingüística i del grau de formalitat segons l'àmbit de comunicació, la relació entre els interlocutors i l'objectiu comunicatiu
- Tria i aplicació d'elements de modalització textual
- L'organització, distribució i jerarquització de la informació en unitats de significat o seqüències temàtiques
  - En un text descriptiu:
    - Ordre de presentació de la informació: sumatiu, jeràrquic (de més general a més concret) o itinerant (d'esquerra a dreta, de dalt a baix)
  - En un text narratiu:
    - Estructura: plantejament, nus i desenllaç

        - Ordre de la informació: diferència entre l'ordre real dels esdeveniments i l'ordre escollit per presentar els fets (presentació lineal, narració de dues històries en paral·lel, començar per la situació final per anar als fets que l'han originada...)
    - En un text directiu o instructiu:
        - Ordre de la informació: ordre de les accions i marques d'ordre que les introdueixen
    - En un text explicatiu:
        - Estructura: presentació, desenvolupament (qüestionament i resposta), conclusió
    - En un text argumentatiu:
        - Estructura: introducció, nucli (tesi, arguments i contraarguments) i conclusió
        - Progressió temàtica: arguments ordenats de més fort a més feble o a l'inrevés, articulació entre informació coneguda o represa i informació nova, segmentació en paràgrafs per marcar els punts de què consta un tema, distingir opinions a favor i en contra, assenyalar un canvi d'enfocament en el discurs...
- La referència i la correferència com a mecanismes d'estructuració de la informació i per evitar repeticions innecessàries
- Mecanismes de coherència i cohesió textual: estructures organitzatives i connectors
    - Els recursos prosòdics i gràfics per segmentar el text: pauses i elements no verbals en textos orals, la puntuació i les marques gràfiques en textos escrits
    - Els recursos no lingüístics que contribueixen a donar coherència al text: elements tipogràfics, esquemes, gràfics
    - Els recursos sintacticosemàntics de cohesió textual. Els connectors parentètics per establir relacions complexes i precises entre les diferents parts del discurs
    - Els mecanismes morfològics i sintàctics que garanteixen la cohesió interna de les oracions
- Recursos lèxics i sintàctics com a elements per dotar el discurs de variació i precisió
    - La paràfrasi i l'exemplificació com a recursos de coherència i cohesió lèxica dins el text
- Recursos discursius

Continguts

Elements

- La connexió
    - Els pronoms com a elements de connexió i correferència textual
    - La connexió de sintagmes i oracions mitjançant conjuncions i locucions conjuntives de coordinació i subordinació com a elements de cohesió sintàctica i semàntica (vegeu *Les conjuncions i locucions conjuntives* dins de *Competència gramatical*)
        - L'expressió de les relacions d'oposició, causa i conseqüència entre les idees en textos argumentatius i explicatius: nexes d'unió entre oracions (conjuncions, adverbis, locucions), verbs que expressen causa, conseqüència o oposició

- Elements de connexió que actuen com a organitzadors del discurs i com a elements de referència discursiva amb la finalitat d'introduir exemplificacions, aclariments, conclusions, represa d'informació, etc. (*per citar algun cas*, *per resumir*, *per dir-ho d'una altra manera*...)

- Ús de sintagmes preposicionals, adverbis, locucions adverbials i estructures oracionals fixades que funcionen com a elements de connexió i com a organitzadors del discurs
  - Els connectors parentètics i els connectors oracionals: adequació al registre, funció i funcionament (mobilitat i puntuació)

    Connectors parentètics

    Amb valor additiu

    - De continuïtat: a continuació, a més, doncs, doncs bé, així mateix, llavors / aleshores, etc.
    - D'intensificació: a més (a més), encara (més), etc.
    - De distribució: al seu torn, d'entrada, per començar, primerament, en primer lloc, en segon lloc, finalment, per acabar, d'altra banda, d'una banda... de l'altra, etc.
    - De digressió: per cert
    - De generalització: en general, generalment
    - D'especificació: concretament, en concret, especialment, en particular, precisament, de fet, etc.
    - *D'ampliació*: certament, de fet, en efecte, efectivament
    - *D'equiparació*: així mateix, igualment, semblantment, etc.

    Amb valor disjuntiu

    - De reformulació: això és, és a dir, o sigui, més ben dit, ras i curt, etc.
    - D'exemplificació: per exemple, a tall d'exemple, etc.
    - De resum: en resum, en síntesi, etc.

    Amb valor contrastiu

    - D'oposició: això sí, altrament, en cas contrari, en canvi, ara bé, tanmateix, etc.
    - De concessió: tot i així, amb tot, tot i això, malgrat tot, no obstant això, de tota manera, en tot cas, però (en posició no inicial), etc.
    - De restricció: almenys, si més no
    - De refutació: al contrari, per contra, etc.
    - De contraposició: de fet, fet i fet, en realitat, etc.

    Amb valor consecutiu o conclusiu

    - De conseqüència: així, així doncs, doncs, aleshores / llavors, en conseqüència, consegüentment, per tant, etc.
    - De conclusió: al capdavall, al cap i a la fi, comptat i debatut, en conclusió, en definitiva, etc.

Connectors oracionals (conjuncions, locucions conjuntives i altres nexes)

- Copulatius: i, ni, no… (ni)… ni..., i també
- Disjuntius: o, o bé
- Distributius: ara… ara..., no només / solament… sinó (que)…, etc.
- Adversatius: però, sinó, sinó que, mentre que, etc.
- Il·latius: així que, de manera que
- Continuatius: encara, encara més, fins i tot, i tot, ni tan sols, etc.
- Completius: que, si, com
- Temporals: quan, mentre, abans que, així que, després que, fins que, sempre que, des que, tan bon punt, d'ençà que, etc.
- Locatius: on
- Causals: perquè, com que, atès que, ja que, per tal com, vist que, a causa que, etc.
- Finals: perquè, a fi de / que, per tal que, amb la intenció de / que, amb l'objectiu de / que, etc.
- Condicionals: si, mentre, en cas que, només que, posat que, sempre que, llevat que, tret que, fora que, etc.
- Modals: com, així com, com si, segons com, segons que, tal com, en tant que, en la mesura que, igual que, igual com, etc.
- Comparatius: tan… com..., tal… com..., tant (o tanta)… com..., més… que..., més del que, etc.
- De conseqüència: que, tan… que, tant… que, de manera que, talment que, doncs, etc.
- Concessius: encara que, malgrat (que), per bé que, bé que, mal que, a desgrat de, a pesar de, a despit de, per més / molt que, si bé, tot i que, fins i tot si, tan / tant... com, etc.

- Els signes de puntuació (funcions textuals i usos convencionals)
  - La coma, els parèntesis i els guions en incisos, aclariments i aposicions
  - La coma en les subordinades relatives restrictives i no restrictives
  - La coma en supressions verbals, en inversions de l'ordre lògic, en pleonasmes, en contactes amb conjuncions i en casos d'ambigüitat o confusió de funcions sintàctiques
  - La coma en les adreces, les dates i les fórmules de salutació i comiat en les cartes i els correus electrònics
  - Usos més freqüents del punt i coma: juxtaposicions, enumeracions, davant de nexes adversatius i concessius
  - El guió, els dos punts i les cometes com a marques introductòries del discurs directe o indirecte
  - Els dos punts en les sol·licituds darrere de mots com demano o exposo
  - El punt en les abreviatures

- La referència
  - La determinació i la indeterminació com a manifestació de referents coneguts i nous dins d'un text
  - Demostratius i possessius com a elements de referència textual, endofòrica i exofòrica
  - La remissió a elements anteriors i posteriors del desenvolupament del discurs
    - Correspondència de cada pronom feble amb un antecedent com a condició necessària de correferència ben establerta en un text
    - L'ús dels pronoms forts vós i vostè
    - Els pronoms relatius com a elements de correferència textual i elements de connexió
  - La referència lèxica
    - Relacions lexicosemàntiques com a mecanismes de cohesió semàntica: repetició i paràfrasi, sinonímia i antonímia
- La concordança verbal
  - El temps verbal en oracions de probabilitat
  - Correlació dels temps verbals en les construccions condicionals
- La concordança entre el subjecte i el verb
  - Amb noms col·lectius (L'equip arriba a les set.) i concordances ad sensum amb noms col·lectius (Què volen aquesta gent que truquen de matinada?)
  - Entre un subjecte partitiu i el verb (La majoria dels teus companys no hi està d'acord / La majoria dels teus companys no hi estan d'acord.)
- L'ordre dels mots i l'estructura informativa de l'oració
  - L'ordre neutre de l'oració i l'ordre dels complements verbals (complements forts i adjunts)
  - La posició del subjecte
    - En relació amb la modalitat oracional (oracions interrogatives, imperatives i exclamatives)
    - Amb verbs psicològics (agradar, molestar, interessar...), amb verbs quasicopulatius (semblar), amb verbs inacusatius (faltar, néixer, caldre) i en construccions inacusatives (*Arriben dos autobusos*.)
  - La dislocació (o tematització)
    - Característiques informatives i prosòdiques
    - Aspectes sintàctics (represa pronominal) i afectació en la puntuació: De llet en van prendre una mica. Li enviarem aquest *plec de queixes*, *a l'alcaldessa.*
  - Canvi de sentit de certs adverbis segons la col·locació dins la frase (L'acusat va defugir la pregunta hàbilment / L'acusat, hàbilment, va defugir la pregunta.)

- Estratègies discursives
  - En un text explicatiu:
    - Definició, exemplificació, analogia, reformulació i síntesi de fonts diverses, citació d'autoritat, presentació de dades objectives
  - En un text argumentatiu:
    - Interrogació retòrica, argument d'autoritat o basat en un exemple, anticipació i repetició, concessió a l'adversari, relat d'una experiència personal, al·lusió a elements culturals del coneixement compartit
  - En un text directiu o instructiu:
    - Estructuració ordenada per passos, presentació de la informació amb elements gràfics que ajuden a entendre els procediments (llistes numerades, subtítols, diferents tipus de lletra), ús d'il·lustracions, gràfics, taules de resum de la informació... i de fórmules instructives estereotipades
  - En un text descriptiu:
    - Estructuració espacial (de dalt a baix, de dins cap a fora...), temporal (de més antic a més recent...) o lògica (del que és general al que és secundari...) de les dades; punt de vista objectiu o subjectiu, enumeració acumulativa, ús de lèxic tècnic o literari d'acord amb la situació comunicativa
  - En un text narratiu:
    - Combinació d'estil directe i indirecte, estructuració (lineal, convergent, concèntrica...) de la trama, punt de vista (focalització interna o externa), ús del temps narratiu i del temps històric, ocultació d'informació fins al final del relat per desvetllar interès
- El discurs oral formal
  - Lectura en veu alta o improvisació aparent
  - Control del lèxic i de la terminologia específica
  - Mecanismes de cohesió: ús de connectors textuals, díctics discursius i crides al receptor
  - Recursos per a una comunicació eficient
  - Recursos per cridar i mantenir l'atenció de l'auditori: llenguatge no verbal, recursos suprasegmentals, recursos lingüístics i discursius (redundància i repetició com a recursos didàctics o persuasius, o per recuperar informació, reparar el discurs i ajudar l'audiència a cohesionar la informació)
    - Ús de característiques més pròpies de la llengua escrita: subordinació, construccions nominals
  - Planificació del discurs
    - Selecció i jerarquització de les idees. Informació efectiva: dades, citacions...
    - Elaboració i ús del guió i tria de les paraules clau
  - Estructuració del discurs
    - Introducció: despertar l'interès pel tema (captatio benevolentiae)

- Cos del discurs: ordenació a través de connectors i organitzadors del discurs, previsió de suports visuals, recursos per mantenir l'atenció de l'auditori, per distendre...)
- Conclusió: lligam amb l'exordi, tipus de conclusions i recursos

- Posada en escena: desenvolupament del guió, gestió de l'espai i gestió del temps

c) Avaluació i reparació

- Anàlisi de l'eficiència comunicativa del text: adequació (situació de comunicació, exigències del gènere), coherència (el text com a construcció articulada amb unitat de sentit; selecció i organització de la informació) i cohesió (textura, lligam; connectors, el·lipsi i puntuació)
- Valoració de la quantitat, la qualitat i la rellevància de la informació que conté el text
- Confirmació de comprensió del discurs i compensació de les dificultats de la comunicació oral
- Detecció i reparació de possibles errors lèxics, gramaticals, fonètics, prosòdics i gràfics
- Aplicació de mecanismes per controlar la claredat i precisió del text: tria del llenguatge precís, ús de connectors, puntuació, etc.

4.2. Competència sociolingüística

Aspectes fonamentals

- Reconèixer i comprendre l'estat actual de la llengua, el concepte de llengua estàndard i el valor de la normativa.
- Conèixer les principals etapes de l'evolució de la llengua i comprendre globalment algunes mostres literàries dels principals autors.
- Reconèixer i comprendre els trets més significatius de les varietats geogràfiques i aplicar-los en la identificació de la varietat i en la comprensió global i detallada de textos dels àmbits privat i públic i de textos literaris breus.
- Reconèixer els principals trets lingüístics que caracteritzen les varietats generacionals i socials, i aplicar-los en la identificació de la varietat i en la comprensió de textos dels àmbits privat i públic i de textos de creació literària.
- Reconèixer la intenció d'un parlant a l'hora de mantenir un acte comunicatiu. Saber distingir i triar les regles comunicatives més adequades segons l'acte comunicatiu.

Continguts

- Els marcadors lingüístics de relacions socials
  - Fórmules de salutació i comiat
  - Formes de tractament (*vós* / *vostè* / *tu*) i tractaments protocol·laris (*excel·lentíssim, benvolgut*...)
  - El plural majestàtic (Arribats a aquest punt, hem de fer referència a un aspecte fonamental.)

    - Ús de modes i temps verbals: imperatiu, imperfet i condicional (*Passa'm la sal. Podries passar-me la sal?*)
    - Formes impersonals (S'ha d'entregar la tasca en el termini establert.)
    - Ús de la modalitat d'enunciació interrogativa i de connectors condicionals (Si em poguessis portar els documents demà... Que em podries portar els documents demà?)
    - Fraseologia lèxica per mostrar tacte, respecte i assertivitat (seria tan amable, li faria res, disculpi, em sap greu...)
- Les normes de cortesia
    - Estratègies i mecanismes aplicats a l'enunciació lingüística per tal de respectar, preservar o defensar la imatge (pública, social) dels interlocutors, tant de l'emissor com del receptor: mostrar interès pel benestar personal, expressar admiració i gratitud, mostrar assertivitat...
    - Ús de les màximes de tacte, aprovació, modèstia, acord, simpatia... per mostrar cortesia
    - Fraseologia en documents formals (convencions en les expressions més habituals en les cartes formals, fórmules per iniciar i finalitzar documents formals, fórmules de salutació i de comiat, ús de temps verbals, tractament personal, etc.)
    - Fraseologia més habitual en les expressions orals formals (ús de temps verbals, tractament personal, fórmules de salutació i de comiat, fórmules per iniciar i finalitzar el discurs, etc.)
    - Convencions per gestionar els torns de paraula i per interrompre el discurs
- Les expressions de saviesa popular
    - Llenguatge popular i col·loquial per enriquir textos orals i escrits
    - Refranys i frases fetes
- Diferències de registre
    - Concepte de registre
    - Factors que determinen el registre
        - Camp: tema i grau d'especialització
        - Mode: canal oral o escrit, espontani o planificat
        - To: formalitat, formes de tractament
        - Propòsit o intenció
- Varietats funcionals o registres:
    - Recursos lingüístics associats al registre
        - Relacionats amb el tema: lèxic quotidià, general o especialitzat d'acord amb el tema (general o específic), el propòsit comunicatiu i el destinatari del text
        - Relacionats amb el mode (oral o escrit): recursos propis del codi oral aplicats en textos escrits per ser dits (repetició d'idees principals amb paraules diferents, variació del ritme i la velocitat de l'elocució segons els oients, el tema, els apartats o l'estructura del text...) i en textos escrits per ser dits com si no fossin escrits (riquesa d'entonacions, inflexions de veu, repeticions, onomatopeies...)

        - Relacionats amb el to i el grau de formalitat (els elements modalitzadors del discurs): recursos per responsabilitzar-se o desvincular-se de la informació; les formes de personalització o difuminació de l'emissor en el text; l'entonació i altres recursos prosòdics; tria del lèxic i de formes de tractament d'acord amb la intenció comunicativa, l'actitud que es vol transmetre i la relació amb el receptor; afixos que expressen judicis de grandesa, petitesa, afecte, menyspreu; figures retòriques
    - Recursos propis del registre col·loquial
        - Les construccions impersonals i les pronominals de subjecte indefinit
        - Els procediments per augmentar l'expressivitat del text: l'argot; l'eufemisme; la derivació com a instrument per vehicular l'afectivitat; la modificació de l'ordre lògic de la frase; els refranys, les frases fetes i les locucions; convencions que transmeten una certa concepció del món (*Qui dia passa, any empeny*; *qui no s'arrisca no pisca*...); els jocs lingüístics i les figures estilístiques
        - Els termes especialitzats, els neologismes, la fraseologia, els recursos retòrics, els procediments específics de cohesió (referències bibliogràfiques, notes), els codis no verbals (mapes, arbres, fórmules, gràfics)...
        - Les fórmules estereotipades per comprometre's, amenaçar, expressar rebuig o acceptació, disculpar-se, expressar confiança o seguretat, modificar la conducta del receptor...
        - El manteniment de registre i varietat dins el mateix text
- Varietats i accents
    - Ús de la varietat lingüística estàndard i tria del registre apropiat segons el tipus d'intercanvi, la relació amb l'interlocutor o el destinatari del text, el tipus de text, l'objectiu comunicatiu, l'àmbit, el tema i el canal
    - Comprensió d'altres varietats lingüístiques de caràcter dialectal (geogràfiques, generacionals, històriques i socials)
    - Expressions idiomàtiques i col·loquials, i pròpies de registres cultes
    - Adaptació del discurs i combinació de diferents registres per tal d'adaptar-se a les necessitats de la situació comunicativa concreta
    - Estàndard i normativa
        - La llengua estàndard: varietat supradialectal
        - Els conceptes de codificació i normalització lingüístiques
        - El valor de la normativa
        - La normativa com a eix central de l'estàndard
        - Els diversos estàndards regionals
- Varietats geogràfiques
    - La unitat del català
        - Igualtat i complementarietat de les varietats geogràfiques
        - Actituds davant dels dialectes
    - Varietats geogràfiques orientals (rossellonès, alguerès, central i insular) i varietats geogràfiques occidentals (nord-occidental i valencià): característiques i trets identificadors

- Varietats històriques
  - Principals etapes de l'evolució de la llengua catalana
    - Origen, edat mitjana, edat moderna, segle xix i segle xx
  - Algunes mostres literàries de varietats històriques (els primers documents en llengua catalana, textos medievals i de literatura popular, etc.)
- Varietats generacionals i socials
  - Varietats generacionals: trets fonètics, lèxics i morfosintàctics associats al parlar dels joves i dels vells
  - Varietats socials
    - Varietats associades a grups socials amb trets comuns (professions, activitats d'oci, etc.)
    - Identificació de trets fonètics, morfosintàctics i lèxics propis d'alguns grups socials

4.3. Competències lingüístiques

4.3.1. Competència gramatical

Reconèixer, comprendre i aplicar les regles particulars i les excepcions que regeixen la morfologia dels components del grup nominal i del grup verbal.

Comprendre i aplicar els fenòmens sintàctics i reconèixer-los com a factors de cohesió textual.

Aspectes fonamentals

- Elements, estructures i processos morfològics i sintàctics de la llengua catalana, especialment els que són propis de registres semiformals o formals
- Propietats generals de l'oració simple i composta: estructura i tipologia

Continguts

- Oració simple i oració composta
  - Oració simple: tipus d'oració segons la modalitat
    - Declarativa
    - Exclamativa
    - Imperativa
    - Interrogativa
    - Optativa
  - El mode verbal, l'entonació i l'ordre dels mots associats a les modalitats oracionals
  - Oracions passives perifràstiques (L'edifici fou construït al segle xix.), pronominals de subjecte indefinit (Per aquí no es corre tant. S'han desmuntat les tendes del

campament.) i amb verbs impersonals que designen fenòmens meteorològics (Neva.) i el verb existencial haver-hi (Hi ha força gent.)

- Oració composta
  - La juxtaposició
  - La coordinació copulativa, disjuntiva i adversativa
  - Les oracions subordinades substantives: declaratives finites i declaratives en infinitiu, interrogatives indirectes
  - Les oracions subordinades de relatiu: les subordinades de relatiu restrictives i no restrictives; les subordinades de relatiu lliures i semilliures; els relatius amb valor temporal, locatiu i de manera
  - Les construccions causals, finals, condicionals, concessives, il·latives, comparatives i consecutives
  - Les construccions de gerundi (principalment, amb valor temporal i modal)
- Modificacions de l'estructura oracional
  - Complements pronominalitzats: posició de proclítics i enclítics (Us ho van dir. Van dir-vos-ho.); ordre dels pronoms i canvi d'ordre dels pronoms en algunes varietats dialectals (Li'l vas comprar. L'hi vas comprar.)
  - Posició del subjecte i dels complements verbals
    - Ordre bàsic, posicions nuclears i posicions perifèriques (Amb aquesta pluja, no podrem sortir de casa. No podrem sortir de casa, amb aquesta pluja.), dislocacions (El paquet, porta'l al Ton. Jo sempre hi tiro un raig de llimona, a l'amanida.)
    - Subjectes postverbals: amb verbs inacusatius (Han arribat molts turistes.), amb verbs psicològics (Als meus fills no els agrada la verdura.), amb sintagmes nominals indefinits (Els va donar la notícia un desconegut.)
- Concordances
  - La concordança com a factor de cohesió textual
    - Els noms col·lectius (L'equip arriba a les vuit del vespre.)
    - L'adjectiu amb més d'un substantiu (En aquest aparcament hi ha cotxes i motos abandonats.)
    - El verb amb un subjecte sintàcticament complex (llarg, coordinat...): El noi del bigoti i el del pentinat extravagant prendran el cafè sol. Menjar ràpid i beure alcohol farà que no digereixis bé.

- Especificadors
  - Article definit
    - Construccions amb l'article definit (neutre) amb funció abstractiva i amb funció ponderativa i estructures similars amb alternatives (No sempre és fàcil distingir el ver del fals. No sempre és fàcil distingir entre la veritat i la falsedat. El que sap el teu amic! Si en sap, de coses, el teu amic!)
  - Demostratius
    - Propietats bàsiques dels demostratius (per indicar proximitat o llunyania)

        - Ús anafòric dels demostratius i alternatives (Si hi ha més òlibes, les òlibes cacen més ratolins i el nombre d'aquests rosegadors disminueix.)
    - Possessius àtons i tònics
        - Formes àtones davant de noms de parentiu i d'alguns tractaments protocol·laris (ses Majestats els Reis Mags d'Orient)
        - El possessiu llur
    - Quantificadors
        - Quantitatius: molt, poc, força, bastant, prou, massa, gaire, cap i gens (de)
        - Numerals cardinals i ordinals i col·lectius (parell, centenar, miler...), fraccionaris (mig, terç, quart, dècim...) i multiplicatius (doble, triple, quàdruple...)
        - Indefinits: un / una...; algun / alguna...; tot / tota...; tothom i hom; qualsevol / qualssevol; ambdós / ambdues; tots dos / totes dues; quelcom; altre / a i altri; diversos / varis; la resta...
        - Ús de cadascun / cadascuna o cada un / cada una i cadascú, cada u
        - Ús de tot / tota i mig / mitja davant de topònim
        - Ús de propi / pròpia... i mateix / mateixa...
- Substantius: flexió de gènere i de nombre
    - Remarques sobre el gènere de noms abstractes acabats en -or (calor, resplendor...) i d'alguns substantius (els afores, el deute, el senyal, les postres, una anàlisi, les dents, la resta...)
    - Els noms amb doble gènere (el fi / la fi, el son / la son...)
    - Casos especials de flexió de nombre: els substantius plans acabats en -x i -ç (índex / índexs, tòrax / tòrax...) enfront dels substantius aguts amb les mateixes terminacions, i alguns mots aguts (bisturí / bisturís...)
    - Substantius acabats en -si (oasi)
    - Substantius de nombre invariable (llapis, ritus, cactus, fetus...)
- Adjectius
    - Col·locació respecte del nom: els casos de bé / ben; bo / bon; avantposició de l'adjectiu, restriccions i diferències semàntiques (una gran dona / una dona gran)
    - Adjectius que afegeixen –s i –os al masculí plural
    - Remarques sobre la flexió del gènere i el nombre: adjectius variables i invariables respecte del gènere, la formació dels plurals, canvis formals en el radical (oblic / obliqua...)
    - Graus de l'adjectiu: comparatius i superlatius
- Pronoms
    - Pronoms personals forts: tractament personal formal (vós / vostè) i implicacions sintàctiques

- Pronoms persones febles
  - Consolidació de les funcions sintàctiques dels pronoms personals febles: complement directe, complement indirecte, atribut i predicatiu, complement de règim preposicional i adjunts (locatius, modals...)
  - Ordre dels pronoms combinats
  - Formes i usos de les combinacions binàries de pronoms febles en posició proclítica i enclítica: pronoms de 1a i 2a persona i pronoms de 3a persona
  - Combinacions més i menys formals: li'n / n'hi; l'hi, la hi, li ho / l'hi; els hi / els el, els la, els els, els les...
  - Límits de la pronominalització (combinacions no possibles: ho hi)
  - Restriccions d'ús de pronoms tònics no referits a persones i alternatives (M'agrada tant la pintura que m'he dedicat a ella tota la vida. M'agrada tant la pintura que m'hi he dedicat tota la vida. M'agrada tant la pintura que m'he dedicat a aquesta activitat tota la vida.)
- Pronoms relatius
  - Principals elements relatius: pronoms (que, qui, què, el qual), adverbis (on, quan, com) i determinant (en el sintagma la qual cosa...)
  - Els elements relatius en les subordinades amb antecedent (restrictives i no restrictives): formes, funcions sintàctiques i ús, els casos del relatiu en funció de complement del nom i del relatiu amb antecedent oracional (relatiu neutre)
  - Els elements relatius de les subordinades de relatiu lliures i semilliures (qui i que precedits o no d'especificador)
  - Els relatius amb valor temporal, locatiu i de manera (quan, on i com)
  - Subordinades de relatiu amb duplicació pronominal:
    - Casos principals en contextos informals en què es reforça el relatiu amb un pronom feble i solucions formals: *He descobert el lloc on l'avi (hi) guarda el testament.*
    - Casos de duplicació aparent amb verbs que porten lexicalitzat el pronom *hi* o *en* (*haver-hi*, *anar-se'n*...)

- Verbs
  - Classificació: verbs transitius, intransitius, inacusatius (néixer, morir, esdevenir-se, mancar, caldre...), copulatiu (ser), quasicopulatius (estar, semblar, quedar...); el verb lleuger fer, els verbs psicològics (agradar, repugnar...) i causatius (irritar, espantar, emocionar...)
  - Propietats gramaticals dels verbs (persona i nombre, temps i mode: pla en què situen l'acció i valor temporal que hi atribueixen) i marques verbals (de persona, de conjugació i de temps)
  - Les formes construïdes amb un verb auxiliar: formes de perfet (hauria cantat, hagi sortit...) i formes perifràstiques (vaig cantar, vaig haver sortit...)
  - El temps verbal en oracions que indiquen probabilitat (Com ja deus saber, el Joan ha inaugurat el seu local. Quan va acabar la sessió probablement eren les quatre de la tarda. Pot ser que tothom assisteixi a la reunió.) i correlació de temps verbals en

construccions condicionals (Si em toca la loteria, deixaré la feina. Si em toqués la loteria, deixaria la feina.)

- El present i l'imperfet de subjuntiu i l'imperatiu
- Verbs de la conjugació II amb radical acabat en consonant velar enfront de verbs sense consonant velar: beure, saber...
- Verbs de la conjugació II que presenten interferència amb el paradigma de la conjugació III: acabats en -batre, -rompre, -metre, -cebre, -fondre, -cloure,-córrer
- Verbs de la conjugació III que presenten interferències amb la conjugació IIIb: bullir, sentir i derivats...
- Els casos d'assentir i dissentir i de lluir.
- Verbs amb radical acabat en consonant palatal i en [j] i [ks]: veure, fer, seure, creure, viure...
- Remarques sobre la conjugació de cabre, caldre, córrer, estar, ser...
- Verbs tenir i venir i doble forma amb –dre
- Formes no finites:
  - Infinitius
    - Perífrasis d'obligació amb infinitiu (amb haver de, caldre), de probabilitat (deure + infinitiu), d'imminència (estar a punt de + infinitiu): formes i usos
  - Participis irregulars
  - Concordança del participi (La moto, l'he comprada nova.)
  - Usos del gerundi (principalment, valor temporal i modal): Ompliu els buits usant les paraules del requadre.
  - Ús de tot, tot i, bo i davant de gerundi (Tot jugant els nens aprenen a comportar-se. Tot i volent arribar a l'hora, van fer tard. N'hem parlat bo i caminant pel parc.)
- Concordança entre subjecte i verb:
  - Amb el verb haver-hi
- Usos més freqüents de ser i estar
  - Per expressar la localització espacial o temporal:
  - Localització estricta: A les nou del vespre encara érem a la feina.
  - Matisos de durada, permanència, fixació, resultat: Si no trobes la faldilla, mira que no estigui a dins de l'armari de ta germana.
  - Valors de duració ben explícita o amb significats addicionals com "treballar" o "residir": Fa gairebé vint anys que estic a l'empresa. Ara ja no m'estic al carrer Major.
  - Localitzacions figurades: Les maduixes estan a cinc euros el quilo. Això no està a les teves mans.
  - Amb atributs no locatius:
  - Subjectes animats i no animats amb participis o sintagmes preposicionals que expressen un estat que resulta d'un canvi o procés (La Marta està molt amoïnada. Això està a l'abast de tothom.)

- Subjectes animats
  - ✓ Amb adjectius que designen un estat (*He anat a córrer i estic mort.)* o que expressen una propietat inherent o un estat passatger (*El Miquel és prim. El Miquel està molt prim*.)
  - ✓ Els casos de solter, casat, jubilat, viu, mort...
- Subjectes no animats
  - ✓ Amb atributs que expressen propietat inherent o contingent: La bombeta és fluixa. La bombeta està fluixa.
  - ✓ Altres casos en què les dues solucions són possibles: amb participis (La matrícula ja és / està oberta.) o amb adjectius que es poden interpretar com a descriptius o com a resultat d'un procés (Les estovalles són / estan brutes.)

- Adverbis
  - Classificació dels adverbis: de manera, de lloc, de temps (i d'aspecte), de grau, focals, modals, de polaritat negativa
  - Adverbis i locucions adverbials
    - De manera: adverbis acabats en –ment (formació i ortografia) i altres.
    - De lloc: (a) dalt, (a) baix, amunt, avall, enlaire (en contraposició amb en l'aire), enlloc (en contraposició a en lloc), a tot arreu...
    - De temps i d'aspecte: aleshores i alhora (en contraposició amb a les hores i a l'hora), a hores d'ara, ara per ara, de tant en tant, llavors...
      - Altres expressions per indicar les parts del dia (al matí, a la tarda, de bon matí...) i el dia de la setmana (abans-d'ahir...)
    - De grau (o quantitatius): molt, força, bastant, poc, gaire, gens, menys...
    - Focals: almenys, només, solament, sols, tan sols, fins i tot, pel cap alt, pel cap baix, gairebé (en contraposició amb gaire bé)...
    - Modals: potser, segurament, probablement, tal vegada...
    - De polaritat negativa:
      - Ús de pas
      - Usos expletius (no obligatoris) de l'adverbi no amb els quantificadors negatius (ningú, mai, enlloc, gens cap, *res*)*: Cap dels teus amics (no) va venir a la festa.*
  - Coordinació d'adverbis en –ment: conservació de les terminacions o formes alternatives (per viure alegrement i profitosament; per viure d'una manera alegre i profitosa) i la supressió de la terminació a partir del segon adverbi (per viure alegrement i profitosa)

- Preposicions
  - Preposicions àtones
    - Alguns casos d'ús de la preposició a davant de complement directe
      - Opcionalitat de la preposició a davant dels quantificadors pronominals referits a persones (tothom, cada u, cadascú, qualsevol, ningú, algú...) i dels interrogatius qui, quin i quants.

        - Alternança de preposicions davant d'infinitiu (Estem d'acord amb / a / de parlar-ne amb l'advocat.)
        - Elisió de preposicions en subordinades finites
            - De, en, amb i a: elisió de preposició davant la conjunció que en registres formals i solucions alternatives menys forçades: Van contribuir que es promogués la lectura a les aules. Van contribuir a la promoció de la lectura a les aules. Van contribuir a promoure la lectura a les aules.
        - Usos de a i en:
            - Valor espacial: situacions estàtiques o localització i situacions dinàmiques o destinació; localització que s'allunya d'un significat físic clar
            - Localització temporal
        - La preposició de
            - Ús de la preposició partitiva de (No n'ha fet gaire, de soroll. N'hi ha de blaves i de vermelles.)
            - Ús de la preposició de en complements de nom que expressen un element que es repeteix com a motiu decoratiu, el mitjà o mecanisme de funcionament o una percepció o sensació (un vestit de ratlles, l'olla de pressió, el gust de llimona)
    - Les preposicions per i per a davant de sintagma nominal, adverbi i infinitiu
    - Preposicions tòniques
        - Distinció dels usos de fins / fins a, com / com a (en contraposició amb l'adverbi relatiu com), cap / cap a
- Conjuncions i locucions conjuntives
    - Conjuncions i locucions conjuntives:
        - Copulatives, disjuntives, adversatives i il·latives
        - La conjunció completiva que
        - Conjuncions i locucions conjuntives adverbials (de valor temporal, condicional, causal, final i concessiu)
- Conjuncions i locucions conjuntives de coordinació i subordinació
    - Copulatives: i, ni, així com, ni... ni, tant... com
    - Disjuntives: o, ni, o... o, o bé... o bé
    - Adversatives: però, sinó
    - Il·latives: així que, de manera que
    - Completives: que, si, com
    - Temporals: mentre
    - Condicionals: si
    - Causals: perquè, com que, ja que
    - Finals: perquè
    - Concessives: encara que, si bé

- Distinció entre sinó adversatiu i si no condicional o concessiu; distinció entre perquè, per què, per a què
- Distinció entre l'ús de doncs i perquè
- Ús de posat que

4.3.2. Competència lèxica i semàntica

Comprendre els procediments de composició i de derivació del lèxic i aplicar-los com a recursos de creació lèxica i de variació en un text.

Conèixer el valor dels refranys, de les frases fetes i de les figures retòriques més usuals com a recursos retòrics i estilístics que serveixen per enriquir, matisar i precisar el significat del text.

Conèixer els diferents tipus de diccionaris i la seva organització, i saber-los usar adequadament per extreure'n informació pràctica.

Aspectes fonamentals

- Els procediments de derivació i de composició del lèxic com a recursos de creació lèxica i de variació en un text
- Les frases fetes, els refranys i algunes figures retòriques més usuals com a recursos retòrics i estilístics que serveixen per enriquir, matisar i precisar el significat del text
- Els diferents tipus de diccionaris i la seva organització: utilització adequada per extreure'n informació referida a la pronunciació, l'ortografia, la morfologia, els usos i el significat de les paraules
- Els significats i sentits de les paraules, i els recursos per organitzar de manera rica i flexible les relacions semàntiques en els textos

Continguts

- Processos de formació lèxica
  - La derivació per sufixació i sense afixos derivatius i la prefixació
  - La conversió i la lexicalització (el color rosa, el dinar i el sopar)
  - La composició (panxacontent, esmaperdut) i la composició culta (hidroavió, filmoteca, pornografia)
  - Les locucions (camí ral, medi ambient) i els sintagmes lliures (cafè amb llet, mal humor)
  - Les onomatopeies i els compostos reduplicatius (piu-piu, bitllo-bitllo, xino-xano...)
  - Expressions i modismes (ser un tros de pa, ser un milhomes, tenir la pell molt fina...) del llenguatge popular genuí.
  - Neologismes i manlleus (teletreball, sororitat, lífting, hoquei, hippy, software)
  - Col·loquialismes (pencar, fotre el camp, tenir cèntims)
  - Cultismes i mots hereditaris (aixella i axil·la); llatinismes més freqüents (quòrum, lapsus)

- Precisió lèxica
  - Genuïnitat de termes i locucions i distinció semàntica (tràfic / trànsit; cabdal / cabal; complet / complert; desvelar / desvetllar; necessari / precís; nomenar / anomenar...)
  - L'ús de crosses, falques lingüístiques i mots jòquer: hiperònims com fer, cosa...
  - Col·locacions (cometre un crim, adquirir un hàbit, prendre en consideració)
- Reculls lèxics:
  - Tipus de diccionaris (monolingües i plurilingües, generals i especialitzats, normatius i dialectals, enciclopèdics, de sinònim i antònims
  - Organització dels diccionaris: accepcions i subaccepcions, ordenació temàtica, contingut dels articles (pronunciació, morfologia, locucions i frases fetes)
  - Recursos en línia lèxics i gramaticals: Optimot...
- Relacions lexicosemàntiques
  - Sinonímia, antonímia i polisèmia: concepte
  - Sinònims, antònims i mots polisèmics del vocabulari general
  - Les relacions de sinonímia i d'antonímia entre mots com a factors de cohesió lèxica i com a recursos de variació
- Recursos estilístics
  - Elements que aporten expressivitat al text: metàfores, metonímies, comparacions, analogies (Hem tingut mala sort: aquest xicot és una perla. A casa tinc quatre boques per alimentar. El pare ens va deixar al març.)
    - Els modismes comparatius del llenguatge popular genuí (ser alt com un sant Pau, ser lleig com un pecat, estar sol com un mussol...)
    - Les expressions metafòriques del llenguatge popular genuí (*Hi ha hagut un ball de bastons. Això és una olla de cols.)*
  - Sentit figurat d'alguns mots d'ús habitual (embutxacar-se, ensabonar, rovellar-se...)
  - Frases fetes d'ús habitual (fugir del foc i caure a les brases, partir peres, tenir coll avall...) i refranys més usuals (Pagant sant Pere canta. De mica en mica s'omple la pica.)

4.3.3. Competència fonològica

Reconèixer i produir els fonemes de la llengua catalana.

Comprendre el funcionament d'unitats suprasegmentals com ara l'entonació com a recursos per expressar matisos subtils de significat.

Aspectes fonamentals

- Els sons de la llengua catalana
- L'entonació i la corba melòdica de l'oració

Continguts

- Aspectes generals del sistema vocàlic i el sistema consonàntic del català
  - El sistema vocàlic de les principals varietats geogràfiques
  - El sistema consonàntic de les principals varietats geogràfiques
- Accent, ritme i entonació
  - Accentuació de paraules cultes (medul·la, torticoli)
  - Patrons tonals de l'oració: oracions declaratives, exclamatives, interrogatives, imperatives
  - Interpretació dels signes de puntuació en les pauses i l'entonació
- Diftongs
  - Diftongs creixents i decreixents
  - Triftongs

4.3.4. Competència ortoèpica

Reconèixer, comprendre i aplicar les regles particulars que regeixen alguns aspectes de pronúncia.

Aspectes fonamentals

- La pronunciació d'alguns elements lèxics aïllats determinada per l'accent gràfic
- La pronunciació d'alguns sons consonàntics del català
- Alteracions dels sons a causa del context fònic en què apareixen

Continguts

- Fenòmens vocàlics
  - En seqüències de mots
    - Reduccions a una sola síl·laba a través de la formació d'un diftong (Sí que hi és!)
    - Elisions (Quina hora és? És una alumna.)
  - Dins de mots
    - Reduccions a una sola síl·laba a través de la formació d'un diftong no tradicional (camió, absència)
- Fenòmens consonàntics en seqüències de mots i dins de mots
  - Geminacions
    - Els grups /bl/ i /gl/ (doble, segle...)
      - Assimilació de sonoritat (les ones, les dones...)
      - Altres assimilacions (bitllet, atlàntic, setmana, un mico, un bombó...)
      - Elisions i manteniment de grups consonàntics en algunes varietats

        - Elisions
            - Les oclusives precedides de nasal o [l]: llamp, tant, molt...
            - El so [s] en el demostratiu aquest
            - La ròtica a final de paraula, en el verb prendre i derivats o en la paraula arbre, etc.
        - Manteniment de grups consonàntics quan el grup és final de proclític (amb ell) o final de mots seguits d'enclítics (fent-ho) i construccions fixades (sant Andreu, cent anys...)
- Els sons [ks] i [gz] representats per la grafia x: examen..
- Pronunciació de mots amb alveolars fricatives en registres formals: mots com Àsia, etcètera, dissoldre..., femenins acabats en -essa, els mots formats amb els grups -essor, -essió, -missor, -missió
- Pronunciació aspirada de mots amb grafia h
    - En interjeccions (ha, ha, ha) i altres (halar)
    - En mots manllevats (Hollywood, hippy...) enfront de la pronúncia d'estrangerismes adaptats (handbol, hoquei, harakiri...)
- Patrons tonals d'elements lèxics aïllats: pronunciació no normativa per canvi de la síl·laba tònica (termòstat, diòptria, omòplat...)

4.3.5. Competència ortogràfica

Reconèixer, comprendre i aplicar les regles particulars i les excepcions que regeixen l'ortografia.

Conèixer les abreviatures d'ús més corrent i els criteris generals que s'apliquen a l'hora d'abreujar un mot.

Conèixer la funció distintiva en l'ús de les majúscules i els criteris d'aplicació de les majúscules en els casos més generals.

Aspectes fonamentals

- Aplicació de la normativa ortogràfica en les produccions textuals
- Convencions tipogràfiques usuals: funció distintiva en l'ús de les majúscules i minúscules
- Criteris generals per abreujar mots (abreviatures i símbols)

Continguts

- Grafies: vocalisme
    - Ortografia de a i e àtones
        - En mots sense punts de referència (emparar, ebenista, sanefa...)
        - Variacions en la vocal entre les formes verbals rizotòniques i arrizotòniques: jeure, treure, néixer i péixer

- Ortografia de o i u àtones
    - En mots sense punts de referència (sufocar, polir...)
    - Cultismes i pseudoderivats (cònsol / consular, volcà / vulcanisme...)
    - Variacions en la vocal entre algunes formes verbals rizotòniques i arrizotòniques: els casos de cosir, sortir, collir, tossir i escopir i de poder i voler

- Grafies: consonantisme
    - Ortografia de b / v
        - En mots sense punts de referència (biga, trèvol...)
        - En derivats i pseudoderivats (corba / curvatura...)
    - Ortografia de les alveolars fricatives
        - Les terminacions -assa, -issa, -essa, -ança i -ença
        - Els grups -dins, -fons i –trans
        - La grafia s darrere de prefixos i en mots compostos: preselecció, politicosocial
        - La grafia z en cultismes i tecnicismes: bizantí, nazisme, esquizofrènia
        - Els grups cc, xc i sc
    - Ortografia de la grafia r en mots compostos i darrere prefixos: contrasenya...
    - Ortografia de les oclusives
        - En mots amb dificultat: p / b, c / g, t / d (tub, club, cabdell, cabdal, cabdill, zig-zag, mànec, fàstic, fred, sud...)
        - En geminacions: dd (addicció)
    - Ortografia de les palatoalveolars en mots amb dificultat: majestat, jeroglífic...
    - Ortografia de les nasals
        - Geminacions: mm, nn: commemoració, innombrable
        - Els grups mp i mf: Pamplona, amfetamina
        - Mots amb dificultat del vocabulari bàsic: tanmateix, conte, comte i compte, empremta, símptoma
    - La grafia l·l
        - Mots amb dificultat: ampul·lós, caramel·litzar, maxil·lar
        - Mots amb la grafia l·l i l que tendeixen a ser confosos: anul·lar i anular, revelar i rebel·lar-se, mil·lenari i miler

- Signes ortogràfics
    - Accentuació i dièresi
        - Els accents diacrítics: remarques (els plurals, els casos dels compostos i derivats): Déu, adeu
        - Remarques sobre la dièresi
            - En i / u àtones: agraïment, descafeïnat
            - En les formes del present de subjuntiu dels verbs acabats en -ear, -iar, -oar i -uar: estudiï, suïn

        - En mots semblants (amb dièresi i sense dièresi): veïna, beina; reïna, reina
        - En mots de la mateixa família manllevats del llatí i del grec: fluid, fluïdesa; heroi, heroïcitat; laic, laïcitzar
        - Casos sense dièresi:
            - ✓ En infinitius, gerundis i en els temps futurs i condicionals del verbs de la conjugació III; amb alguns sufixos (-isme, -ista); darrere prefix o component d'un compost (antiinflamatori, gastrointestinal); en les terminacions llatines –um i -us (aquàrium)
    - Apostrofació i no apostrofació de l'article definit i la preposició de en casos especials
        - Davant de manlleus començats per s seguida de consonant i h aspirada: l'striptease, els actors de Hollywood
        - Davant de xifres i dels noms de les lletres de l'alfabet català: l'11, la efa
        - Davant de sigles: l'IVA, la UdL
        - Altres casos especials: la una, la ira, la Haia...
    - Estalvi de la contracció amb noms d'entitats o grups, títols d'obres o publicacions i noms propis estrangers no catalanitzats: Està subscrit a El Temps. Van passar pel desert d'El Álamo.
    - El guionet i l'aglutinació gràfica dels mots compostos
        - Compostos patrimonials, formats a partir de mots catalans (panxacontent, tastaolletes, llevataps, coliflor...)
        - Compostos a la manera culta amb formes prefixades acabades en –o (fisicoquímic)
        - Compostos patrimonials el primer component dels quals du accent gràfic (pèl-roig)
        - Compostos patrimonials amb preposició o conjunció sense aglutinació (estira-i-arronsa, abans-d'ahir)
        - Locucions (blat de moro, gall dindi, cotó fluix)
- Convencions: abreviatures i símbols
    - Criteris generals per abreujar els mots
    - Abreviatures i símbols més freqüents: adreces, indicacions de l'hora, pesos i mesures, tractament personal
- Convencions: majúscules i minúscules
    - Funció distintiva de les majúscules
    - Les majúscules en casos d'ús general
        - Càrrecs oficials
        - Formes de tractament que precedeixen els noms propis o les designacions de càrrecs
        - Formes protocol·làries
        - Noms d'institucions i entitats
        - Topònims amb article
        - Noms de carrers, places, etc.

Bibliografia

ALTE Can do Statements [en línia]. Association of Language Testers in Europe (ALTE). <https://www.alte.org/resources/Documents/All%20Can%20Do%20Catalan.pdf> [Consulta: 15 juny 2023].

ARTIGAS, Rosa (coord.). *Tres estudis de lingüística textual. Una aportació a l'ensenyament comunicatiu de la llengua*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística, 2001. (Com Materials Didàctics; 5)

ARTIGAS, Rosa; BELLÈS, Joan; GRAU, Maria. *Tipotext. Una tipologia de textos de no-ficció.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística; Vic: Eumo, 2003. (Llengua i Text; 8) [llibre i CD]

També disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Aprendre/arxius/tipotext.pdf> [Consulta: 15 juny 2023].

CALSAMIGLIA, H. ; TUSÓN, A. *Las cosas del decir.* Barcelona: Ariel Letras, 2012.

Canadian Language Benchmarks [en línia]. October 2012 edition.

Centre for Canadian Language Benchmarks = Centre des niveaux de compétence linguistique canadiens. <https://www.language.ca/> [Consulta: 15 juny 2023].

CARANDELL, Z. "La secuencia didáctica como herramienta de mediación para la autonomía". A: ESTEVE, O. i MARTÍN PERIS, E. (eds). Cuestiones de autonomía en el aula de lengua extranjera: Barcelona, ICE Horsori, 2013, p. 103-116.

Certificats oficials administratius de coneixements de valencià. Quadern de C1. Versió Febrer 2020. Generalitat Valenciana. Conselleria d'Educació Cultura i Esport. Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià. <https://jqcv.gva.es/va/nivell-c1> [Consulta: 15 juny 2023].

Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. Provisional edition September 2017. Language Policy Programme. Education Policy Division. Education Department. Council of Europe.

English Profile. CEFR for English [en línia]. University of Cambridge. Cambridge University Press. <http://www.englishprofile.org/> [Consulta: 15 juny 2023].

ESTEVE, Olga; ARUMÍ, Marta. "Instruments per al foment dels processos autoreguladors en situacions diverses d'aprenentatge". A: XI Trobada de Centres d'Autoaprenentatge. L'espai d'autoaprenentatge: les noves necessitats i els models de funcionament en la societat actual. Vic, 5 i 6 de maig de 2005. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria de Política Lingüística, 2006. (Com Materials Didàctics; 11).

També disponible en línia a: <https://llengua.gencat.cat/xi-trobada-autoaprenentatge> [Consulta: 15 juny 2023].

ESTEVE, Olga; MARTÍN PERIS, Ernesto (coord.). *Cuestiones de autonomía en el aula de lenguas extranjeras*. Barcelona: ICE-Horsori, 2013.

GOODMAN, Kenneth. *What's whole in whole language?* Georgetown (ON): Starbooks Distribution, 1976.

Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana (GBU) [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2019. <https://gbu.iec.cat/inici> [Consulta: 15 juny 2023].

Gramàtica de la llengua catalana (GIEC) [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2016. <https://giec.iec.cat/inici> [Consulta: 15 juny 2023].

Gramàtica essencial de la llengua catalana (GEIEC) [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2018. <https://geiec.iec.cat/inici> [Consulta: 15 juny 2023].

Gramàtica per aprendre Català al CPNL [en línia]. <https://www.cpnl.cat/gramatica> [Consulta: 15 juny 2023].

HALLIDAY, Michael A. K. Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning. Baltimore, MD: University Park Press, 1978.

IBARRETXE-ANTUÑANO, Iraide; VALENZUELA, Javier. *Lingüística Cognitiva*. Barcelona: Anthropos editorial, 2016.

Inventaire linguistique des contenus clés des niveaux du CECRL [en línia]. Eaquals, 2015. <https://www.eaquals.org/wp-content/uploads/Inventaire_ONLINE_full.pdf> [Consulta: 15 juny 2023].

LÓPEZ, Carmen; MARTÍN PERIS, Ernesto. Textos y aprendizaje de lenguas. Elementos de lingüística textual para profesores de ELE. Madrid: Sociedad General Española de Libreria, 2013.

Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura; Departament d'Ensenyament; Andorra: Govern d'Andorra. Ministeri d'Educació, Joventut i Esports; Palma de Mallorca: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Educació i Cultura, 2003.

També disponible en línia a: <https://llengua.gencat.cat/mecr> [Consulta: 15 juny 2023].

Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación. Volumen complementario [en línia]. [S. l.]: Programa de Política Lingüística. División de Política Educativa. Departamento de Educación. Consejo de Europa, 2021. <www.coe.int/lang-cefr> [Consulta: 15 juny 2023].

MARTÍN PERIS, E. "Pràctiques discursives situades: pràctiques comunicatives genuïnes". A: ESTEVE, O. i VILÀ, M. (coord.) Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura, nº 78, 2018, p. 7-13.

Plan curricular del Instituto Cervantes. Niveles de referencia para el español. Madrid: Instituto Cervantes, 2006. 3 v.

També disponible en línia a: <http://cvc.cervantes.es/Ensenanza/Biblioteca_Ele/plan_curricular/default.htm> [Consulta: 15 juny 2023].

Programa de llengua catalana. Nivell de suficiència [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria de Política Lingüística, 2005. <https://llengua.gencat.cat/programa-suficiencia> [Consulta: 15 juny de 2023].

Programa de llengua catalana nivell superior (C2) [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística, 2014. <https://llengua.gencat.cat/programa-superior> [Consulta: 15 juny de 2023].

Programes i orientacions per als cursos de llengua catalana (nivells de suficiència i proficiència). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1987. (Com Ensenyar Català als Adults; extra núm. 3)

Resolució EDU/1707/2010, de 20 de maig, d'organització experimental dels cursos d'actualització i especialització per al perfeccionament de competències en els estudis de català per a no catalanoparlants i les escoles oficials d'idiomes que els imparteixen. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 5642-3.6.2010. <https://dogc.gencat.cat/ca/inici/resultats/> [Consulta: 15 juny 2023].

SOLÀ, Joan (dir.). *Gramàtica del català contemporani.* Barcelona: Empúries, 2002. 3 v.

ZALDÍVAR JULIÀ, Joan Manel. *La pragmàtica i el llenguatge mediàtic* (Les col·locacions fraseològiques: caracterització teòrica i pràctica del llenguatge periodístic i del llenguatge dels polítics).Tesi doctoral dirigida por Rosa Maria Calafat Vila (dir. tes.). Universitat de les Illes Balears, 2017 [en línia] <http://curs.uib.cat/files/2018/07/zaldivar.pdf> [Consulta: 15 juny 2023].